

Helsinki

Kaarelan yleisten alueiden suunnitelma 2024-2027

ALUEKORTIT

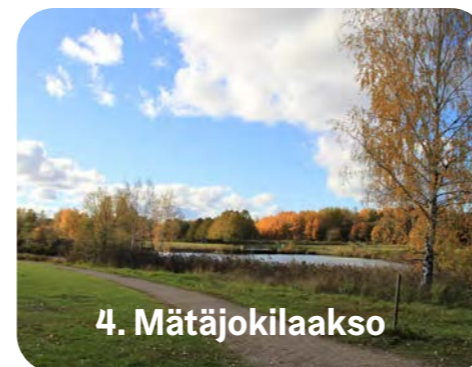
1. Honkasuo

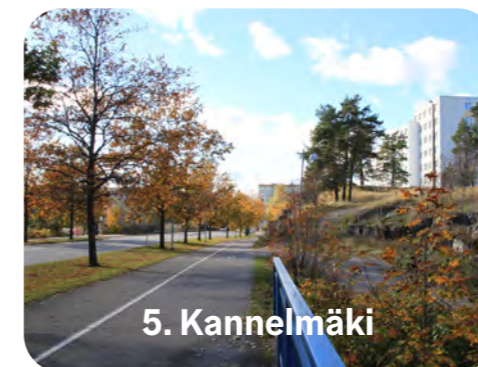
2. Malminkartanonhuippu
ja Honkasuo'n länsiosa

3. Malminkartano

4. Mätäjökilaakso

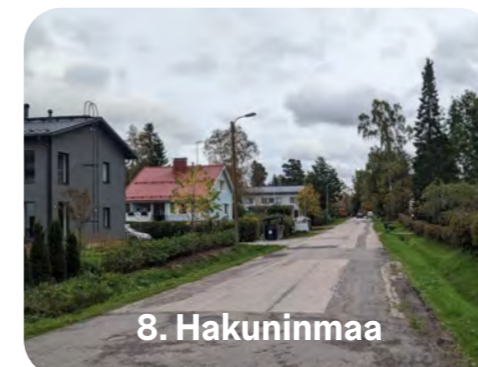
5. Kannelmäki

6. Vanha Kannelmäki

7. Maununneva

8. Hakuninmaa

9. Kuninkaantammi

Kuva 1. Haapaperhosentien pihakadulla on katupuiden tilalta köynnöksiä.

Kuva 2. Honkasuon osa-alueen aluerajaus.

1. Honkasuo

Alueen yleiskuvaus

Honkasuo sijaitsee Vantaan rajalla, Kaarelan luoteiskulmassa, entisellä metsä- ja niittyalueella. Tiiviisti rakennetussa ekologisessa kaupunkikylässä asuu valmistuttuaan noin 2000 asukasta. Honkasuo rajautuu pohjoisessa Rajatorpantiehen ja Myyrmäkeen. Alueen keskellä sijaitsee kylätalo, jossa sijaitsee päiväkotia ja tiloja peruskoululle. Alueen keskellä on Perhosniityn puistoalue ja alueen länsiosaan ulottuu laaja Honkasuonpuiston metsäinen viheralue. Alueen eteläpuolella on Malminkartanonhuipun laaja viheralue. Alueelta on sujuvat yhteydet sekä Malminkartanoon että Myyrmäkeen.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Honkasuon asuinalue on rakentunut entiselle metsä- ja niittyalueelle, jonka keskellä on sijainnut Malminkartanon torppa peltoineen. Honkasuon kaupunkikuvaa hallitsee puurakenteiset 2-5 kerroksiset värikkäät kerrostalot ja kaupunkientalot, jotka ovat sijoittuneet alueen kehämäisten katujen varrelle. Rakennuskanta on monimuotoista. Kaarevien katujen ansiosta katunäkymät ovat mielenkiintoisia ja vaihtelevia.

Honkasuon alueella ei ole säilytettäviä tai suojeltavia kulttuurihistoriallisia arvoja.

Maisema ja luonto

Honkasuon asuinalue on rakentunut entiselle metsä- ja niittyalueelle, jonka keskellä on sijainnut Malminkartanon torppa peltoineen. Niittyalueita ei ole juuri säilynyt, lukuun ottamatta Perhosniitynpuiston alueelle

Yleiset tavoitteet

- Honkasuo on vihreä, luonnonläheinen asuinalue, josta on hyvät yhteydet ympäröiville metsä-alueille ja palveluihin.

säilyneitä avoimia niitypintaisia alueita. Asuinalueella ympäröivät metsät liittyvät saumattomasti Malminkartanonhuipun metsäalueisiin.

Alueen puistoissa on säilynyt luontaista metsäpuustoa, kuten koivuja, mäntyjä sekä kuusia. Puustosta pääosa sijaitsee pääosin Pihkapuiston puistoalueella ja asuinalueen keskelle sijaitsevassa Haapaperhosenupuistossa. Pihkapuistossa pääpuulajina on rauduskoivu ja Haapaperhosenupuiston keskellä kasvaa pääosin mäntyä ja reuna-alueilla kuusta ja rauduskoivua. Perhosniityn puistoalueella on säilytetty puustoinen ja kallioinen kumpare, jolla Malminkartanon torppa aikoinaan sijaitsi.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Metsä- ja puustoinen verkosto mukaan Pihkapuiston metsäisestä pohjoisosasta on alueellinen yhteys länteen, Honkasuonpuiston ydinmetsään. Pihkapuiston ja katuviheralueiden kautta alueelta on myös paikallinen yhteys Kartanonmetsän ydinmetsään.

Niittyverkosto

Honkasuon alueella ei ole niittyverkoston kannalta merkittäviä niitykokonaisuuksia, mutta alueen puistojen pienialaiset niittyalueet tarjoavat niitylajistolle tukialueita. Osa-alueen nurmialueet ovat pääosin pienialaisia eivätkä muodosta selkeitä verkostollisia yhteyksiä alueen sisällä.

Siniverkosto

Honkasuo kuuluu Mätäjoen valuma-alueeseen ja alue on nimensä mukaisesti ollut ennen rakentamista pääosin soista metsää. Puistoalueilla, kuten Niityperhosenupuistossa ja Pihkapuistossa on hulevesirakenteita, kuten hulevesien viivytysaltaita, joilla on pyritty varautumaan rakentamiseen aiheuttamiin vesitalouden muutoksiin.

Kuva 3. Pienialaisessa Haapaperhosenupuistossa on säilytetty luontaista puustoa.

Maiseman ja luonnon tavoitteet

- Puistoalueiden metsät ovat elinvoimaisia ja monimuotoisia. Rakentamiseen rajautuvat reunat ovat hoidettuja, kulutusta kestäviä monimuotoisia ja kerroksellisia.
- Metsäverkoston alueelliset ja paikalliset yhteydet säilyvät puustoisina. Uusia paikallisia yhteyksiä lisätään ja nykyisiä parannetaan.
- Viheryhteydet ympäröiville viheralueille ovat laadukkaat ja riittävän puustoiset verkoston yhteyksien takaamiseksi
- Niittyverkoston paikalliset yhteydet ja askelkivet yhdistävät Perhosniitynpuistoalueen Malminkartanonhuipun niittyalueisiin.
- Honkasuon pienialaisten puistoalueiden ja katuviheralueiden ruohovartinen ja puuvartinen kasvillisuus on monimuotoista ja pölyttäjäsäilyttävää.
- Yleisten alueiden rakentamisessa ja kunnossapidossa huomioidaan, että hulevesien laatu on hyvä eikä virtaamapiikkejä vastaanotetaan vesistöön esiinny. Erityistä huomiota kiinnitetään huleveden kiintoaineksen ja ravinteiden määrään.

Reitistöt, kadut ja aukiot

Honkasuon katuverkosto muodostuu pääosin kaarevista kaduista. Perhosenkierto toimii alueen kokoojakatuna. Kokoojakadut Naapuripellontie ja Honkasuontie yhdistävät alueen Malminkartanoon ja Vantaalle. Asuinalueen läpi Naapuripellontietä ja -puistoa pitkin kohti pohjoista kulkee kävelyn ja pyöräilyn pääreitti. Jalankulun poikittaisyhteys kulkee alueen läpi pääosin puistoalueilla itä-länsisuuntaisena ja yhdistää Pihka-puiston ja Honkasuonpuiston toisiinsa.

Kapeilla piha- ja tonttikaduilla kuten Haapaperhosentiellä on käytetty katupuuna pylväspihlajia. Kapeilla piha- ja tonttikaduilla on myös pensasistutuksia ja köynnöspylväitä. Naapuripellontien katupuuna on käytetty erilaisia koristeomenapuita. Lisäksi Perhosenkierron katuviheralueilla ja siihen liittyvillä aukioilla on pensasistutuksia. Honkasuontien katuviheralueilla on kasvilisuuspintaiset hulevesipainanteet ja katupuuna punasaarnet.

Tavoitteet:

- Honkasuolla on monipuolinen ja erilaisia käyttäjäryhmiä palveleva virkistysreitistö ja sujuvat yhteydet ympäröiville metsäalueille ja ulkoilureiteille sekä Malminkartanon ja Myyrmäen palveluihin.

Kuva 4. Perhosenkierron katumiljö. Vastaistutetut koristeomenapuu-ovet ovat vielä pieniä.

Puistot ja kasvillisuus

Honkasuon rakennettuja puistoalueita luonnehtivat luontainen puusto, jonka lomaan käytäväverkosto ja istutukset sijoittuvat sekä hulevesiaiheet. Puistot sijoittuvat tiivisti kaupunkirakenteen lomaan. Perhosniitty on alueen suurin ja keskeisin toiminnallinen puisto, joka sijoittuu Honkasuon kylätalon yhteyteen. Puistoalue sijoittuu Malminkartanon entisen torpan paikalle. Puistossa on viljelypalstoja, pelikenttä, leikki-paikka ja penkkejä sekä niittyalueita ja kalliometsikkö. Pihka-puiston pohjoisosa on metsäinen lukuun ottamatta puistossa olevia hulevesien käsittelyrakenteita. Alueen puistoihin on istutettu mm. kultakuusia, tuohituomia ja hulevesiaiheiden yhteyteen mm. kujasalavia ja terveleppiä.

Tavoitteet:

- Pihka-puiston metsäinen pohjoisosa on osa Pihka-puiston monipuolista ja helposti saavutettavaa kaupunginosapuistoa, jossa on mm. peruskorjattu leikkipaikka.

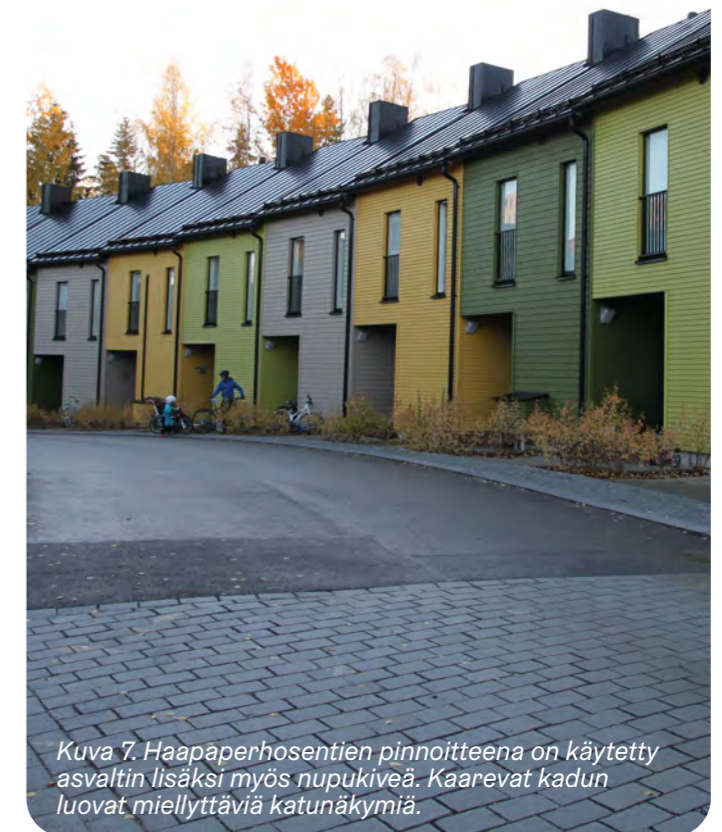
Kuva 5. Pihka-puiston hulevesiaiheen runsasta kasvillisuutta.

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Alueen kalusteet ovat kaupunkikalusteohjeen mukaisia. Puistokäytävien materiaalina on kivituhka. Kadut ovat pääosin asfalttipintaisia, noppakivettyjä katuaukioita lukuun ottamatta. Reunakivet ovat graniittisia. Katujen varren pysäköintitaskut on pinnoitettu nurmisaumatulla betonikiveyksellä.

Tavoitteet:

- Yleisten alueiden kalusteet, varusteet ja pintamateriaalit valitaan ja niitä ylläpidetään huomioiden alueen ominaispiirteet kokonaisuutena suunniteltuna asuinalueena.

Kuva 7. Haapaperhosentien pinnoitteena on käytetty asfaltin lisäksi myös nupukiveä. Kaarevat kadun luovat miellyttäviä katunäkymiä.

Kuva 6. Kylätalon vierellä kulkeva Leinikuja on asfaltoitu kevyen liikenteen raitti.

Kuva 1. Malminkartanon huipun rinteillä on laajoja niittyalueita, jotka mahdollistavat pitkiä näkymiä huipun suuntaan ja ympäröivään maisemaan.

Kuva 2. Malminkartanonhuippu ja Honkasuon länsiosan osa alueen aluerajaus.

Alueen yleiskuvaus

Malminkartanonhuippu ja Honkasuon länsiosa sijaitsevat Kaarelan luoteisosassa, jossa niitä rajaavat lännestä Konalan teollisuusalue, idässä Malminkartanon asuinalue ja pohjoisessa Honkasuon rakenteilla oleva asuinalue sekä Vantaan kaupungin puolella Rajatorpantie ja Rajatorpanauke. Täyttömäki on rakentunut vuosina 1976-1996, kun rakentamisen ylijäämämassoja läjitettiin Malminkartanon pohjoisosaan. Mäen 91 metriä merenpinnan yläpuolelle ulottuva laki on Helsingin korkein paikka ja merkittävä maamerkki kaupungin suurmaisemassa. Malminkartanonhuipun pohjoispuolella kulkee koillis-lounaissauntainen voimalinja, jonka pohjoispuolella on toinen matalampi täyttömäki. Lisäksi Konalan teollisuusalueen reunaan Honkasuon länsipuolelle on parhaillaan rakenteilla maisemavalli. Alue on suurelta osin metsäistä ja puustoista. Malminkartanonhuipun laella on laajempi niittyalue.

Malminkartanonhuippu ja Honkasuon länsiosa ovat tärkeä osa kaupungin viherrakennetta, ne ovat poikittain läpi Helsingin aina Vuosaaren huipulle saakka ulottuvan viherlinjan päätepiste. Viheryhteys jatkuu Honkasuolta pohjoiseen Vantaan kaupungin puolelle ja myös länteen Espoon kaupungin suuntaan. Malminkartanonhuippu on nykyisellään suosittu ulkoilu- ja virkistysalue. Alueella on useita ulkoilureittejä ja virkistystoimintoja, kuten kuntoportaat, ulkokuntoilupaiikka, pelikenttä ja alamäkiajoon käytettävä maastopyöräilyrata. Malminkartanonhuipun 7.8.2023 voimaan tullessa asemakaavassa alueelle on varattu tilaa mm. uudelle koirapuistolle, liikuntapaikalle, pelikenttää reunustavalle katsomolle sekä urheilu- ja virkistystoimintaa palvelevalla rakennuksella.

Malminkartanonhuipun laella sijaitsee näköalapaikka sekä Hanna Vainion suunnittelema ympäristötaide-teos Tuulet ja suunnat vuodelta 1997. Alueen itäpuolella sijaitseva Malminkartanon lähiö on 1980-luvun lähiörakentamisen edustavana esimerkkinä maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Malminkartanonhuipun ja Honkasuon länsiosan alueella ei ole muita kulttuurihistoriallisia arvokohteita. Alueen luontoarvot ovat monipuoliset.

Alueen viereiset Honkasuon ja Malminkartanon asuinalueet ovat parhaillaan rakentuvia ja tiivistyviä asuinalueita. Helsingin yleiskaavassa 2016 rakentamisaikavaroja on esitetty myös alueen länsiosiin ja viereisen Konalan kaupunginosan puolelle. Kasvavien asuinalueiden myötä alueen merkitys virkistysalueena ja viheryhteytenä tulee korostumaan tulevaisuudessa entisestään.

Yleiset tavoitteet

- Alue on sekä ekologisesti että toiminnallisesti yhtenäinen osa Helsingin halki kulkevaa itä-länsisuuntaista viherlinjayhteyttä, joka jatkuu saumattomasti pohjoiseen Vantaan ja länteen Espoon suuntaan.
- Alue on tiivistyvän Kaarelan kaupunginosan keskeinen pääviheralue niin reittiverkostoltaan kuin palvelutarjonnaltaan.
- Malminkartanonhuipun vaaliminen Helsingin keskeisenä maisemallisena maamerkinä

Maisema ja luonto

Alueen maisemaa hallitsee Malminkartanonhuipun jyrkkäpiirteinen täyttömäki. Mäen laella olevan aukion taivaalle kohoavat tuulipussit erottuvat maamerkinä lähiympäristöön. Itse näköalapaikalta avautuu laaja panoraamanäkymä ympäröivään maisemaan. Ympäristö on paljolti metsäistä, alueella on nuoria istutuspuustoja täyttömäkien rinteillä, mutta paikoin myös luontaisesti kehittyneitä metsänosia. Mäen huipulta etelään avautuu sektorimainen niittyalue. Honkasuon asuinalueen länsipuolinen metsä on vanhaa ojitettua suota, joka on vielä 1960-luvulle saakka ollut avohakattuna ja mahdollisesti turpeennostokäytössä.

Alueella on useita arvokkaita luontokohteita. Heinikkoiset ja pensaikkoiset täyttömäkien alueet ovat linnustollisesti arvokkaita. Täyttömäen länsipuoli ja Honkasuon lounaispuolinen metsäalue

ovat paikallisesti arvokasta matelija- ja sammakko-eläinluetta. Honkasuon länsipuolinen metsä on lisäksi suurelta osin lahokaviosammalen elinympäristöä.

Konalan toimitila-alueita reunustavat rehevä korpinotko ja runsaslahopuustoinen kangasmetsä ovat arvokkaita metsäkohteita. Alueella on lisäksi kaksi liito-oravan ydinaluetta: toinen Honkasuon asuinalueen ja pohjoispuoleisen täyttömäen välissä ja toinen alueen eteläosassa Vuorenuuren ja Hankasuontien välisellä alueella.

Alueella on kaksi geologisesti arvokasta kohdetta: Honkasuon asuinalueen länsipuolinen rahkaturvekerrostuma sekä Honkasuon ja pohjoispuoleisen täyttömäen välinen muinaisranta kivikko eli niin kutsuttu piirunpelto.

Kuva 3. Näkymä Malminkartanon eteläiseltä rinteeltä. Avoin maisematila mahdollistaa pitkät näkymät.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Malminkartanonhuipun puustoinen ja metsäverkosto on jaettavissa kolmeen osaan; huipun eteläpuoleisiin metsäalueisiin, täyttömäkien istutettuihin metsiköihin sekä pohjoispuoleisiin metsäalueisiin. Pihkapuistosta Konalaan päin jatkuva koillis-lounaissauntainen johtoaukea luo katkoksen alueen metsäverkostoon. Metsäinen verkosto jatkuu alueelta pohjoiseen Vantaan puolelle ja länteen Espoon puolelle. Honkasuon metsäalueet kaventuvat viereisen asuinalueen rakentumisen myötä.

Niittyverkosto

Alueen niittyverkosto koostuu pääosin Malminkartanonhuipun avoimista niittyalueista ja harvapuustoisista alueista, kuten täyttömäkien välisestä johtoaukeasta ja kallioisista alueista. Niittyverkoston yhteydet jatkuvat johtoaukeaa pitkin itään Pihkapuiston suuntaan ja etelään Vihdintien yli Konalan suuntaan.

Siniverkosto

Malminkartanonhuippu sijaitsee Mätäjoen valuma-alueella. Alueen siniverkosto koostuu avouomista, alueen pohjoisosassa sijaitsevasta Honkasuon suoalueesta ja kosteikoista johtoaukealla sekä pohjoisemman täyttömäen ja Konalan toimitila-alueen välissä. Honkasuon suoalue on laajasti ojitettu.

Maiseman ja luonnon tavoitteet:

- Täyttömäen laen avoimuuden ja pitkien näkymien säilyttäminen.
- Alueen nykyisten luonto- ja geologisten arvojen vaaliminen.
- Puustoisien verkoston yhteydet ovat elinvoimaisia ja yhteydet jatkuvat itään
- Metsäalueiden ja metsiköiden säilyminen
- Konalan suuntaan sekä etelään Mätäjokilaakson suuntaan.
- Metsä- ja puustoisien verkoston yhteydet tukevat myös liito-oravan liikkumista alueella.
- Istutusmetsiköiden hoito ja edelleen kehittäminen.
- Malminkartanonhuipun avoimien alueiden säilyttäminen, hoito ja kunnossapito.
- Johtoaukean hoito avoimena ja ruohovartiselta lajistoltaan monimuotoisena alueena.
- Niittyverkoston yhteydet jatkuvat Malminkartanonhuipulta askelkivinä pohjoiseen Honkasuon uusille puistoalueille, kuten Perhosniitylle, sekä etelään Mätäjokilaakson suuntaan.
- Suo- ja kosteikkoalueiden säilymisen turvaaminen.
- Ihmisen muovaamien metsäojien vähittäinen ennallistaminen luonnonmukaisiksi.
- Hulevesien määrällinen ja laadullinen hallinta suhteessa Honkasuon rakentuvaan asuinalueeseen.

Reitistöt, kadut ja aukiot

Malminkartanonhuippu on hyvin saavutettavissa jalan, pyörällä, linja-autolla sekä henkilöautolla. Pysäköinti-alueet sijaitsevat mäen itäreunalla, Naapuripellontien varrella. Huipulle johtaa kuntoportaat ja kattava ulkoilureitistö, jota täydentävät alueelle muodostuneet polkuyhteydet. Maaston jyrkkyydestä johtuen Malminkartanonhuipulla ei ole esteettömiä reittejä.

Tavoitteet:

- Nykyisen reitistön viihtyisyyden ja turvallisuuden ylläpitäminen.
- Ulkoilureittien määrä ja laatutaso on riittävä huomioiden alueen kasvavat käyttäjämäärät ja viheralueilla tarvittava kulun ja kulutuksen ohjaus.
- Seudullisen ulkoilureitistö jatkuu alueelta saumattomasti pohjoiseen Vantaan ja länteen Espoon suuntaan.
- Honkasuon länsiosassa on myös esteettömiä ulkoilulenkkejä.
- Alue tarjoaa mahdollisuuksia talvikävelyyn.

Puistot ja kasvillisuus

Puistoihin liittyvät tavoitteet on kirjattu maisema-aluekohtaisesti.

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Naapuripellontieltä Malminkartanonhuipulle johtavat Helsingin pisimmät ja kuntoilijoiden kovassa käytössä olevat kuntoportaat. Huipun näköalapaikalla on penkkejä sekä ympäristötaideteokseen liittyvä lippukorivi tuuliviireineen. Alamäkiyöräilyalue on rajattu panssariverkkoaidalla. Ulkoilureitit ovat kivituhkapintaisia. Alueen valaistus on vähäistä ja alueella on vain muutamia valaistuja reittejä.

Tavoitteet:

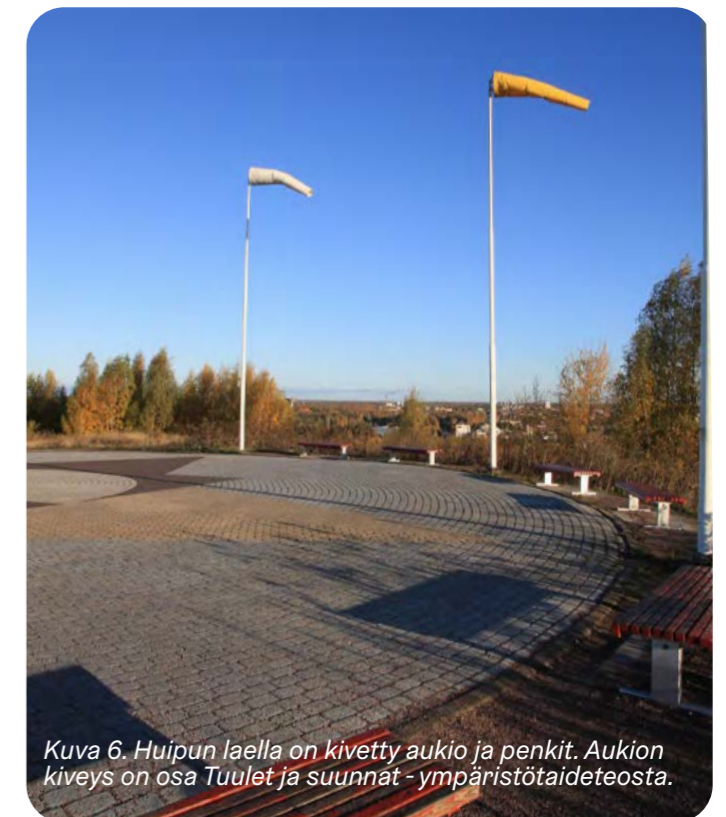
- Alueella on riittävästi viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta lisääviä kalusteita ja varusteita, kuten penkkejä, erityisesti esteettömillä reiteillä ja reittien solmukohtissa.
- Alueen pääreitit ja kuntoportaat ovat valaistut.
- Valaistusratkaisuissa huomioidaan alueen eliölajisto ja valaisemattomien alueiden jättäminen.

Kuva 4. Näkymä Malminkartanonhuipulta kohti etelää.

Kuva 5. Malminkartanonhuipun leveät kuntoportaat.

Kuva 6. Huipun laella on kivetty aukio ja penkit. Aukion kiveys on osa Tuulet ja suunnat -ympäristötaideteosta.

Kuva 6. Osa-alueen nykyinen maisematila ja maiseman kehittämistavoitteet.

Malminkartanonhuipun ja Honkasuon länsiosan maisema-alueet

- avoin alue
- puoliavoin alue
- puustoinen alue
- avokallio
- puro/ oja /kosteikko
- täyttömäki /maavalli
- jalankulun ja pyöräilyn reitti (oleva ja /tai asemakaavan mukainen)
- pääreitti
- voimalinja
- tärkeä näkymä
- uusi /vahvistettu puustoinen yhteys
- niittyverkoston yhteys, askelkivet
- hulevesien hallinta- ja viivytysratkaisujen kehittäminen
- tarkastelualueen raja
- maisema-alueen raja

MAISEMA-ALUEET

- ① Eteläinen metsä
- ② Täyttömäki
- ③ Pohjoinen metsä

Maisema-alueet

Alue on jaettu luonteeltaan erilaisiin maisema-alueisiin. Aluekorteissa esitetään pääasiassa maisemakuvallisia tavoitteita, jotka nojautuvat tietoon ja havaintoihin alueiden luonnosta, kulttuurista ja käytöstä.

1. Eteläinen metsä

Aluekuvaus

Täyttömäen eteläkärkeä ympäröivä kapea metsäinen vyöhyke, joka rajautuu lännessä Konalan teollisuusalueeseen ja idässä Malminkartanon asuinalueeseen. Kasvillisuus koostuu havupuuvaltaisesta sekametsästä, jossa viihtyy myös liito-orava. Alue toimii sisääntuloalueena etelästä Malminkartanonhuipulle tullessa ja siellä sijaitsee kivituhkapintaisia ulkoilureittejä. Alueen länsireunalle on asemakaavassa esitetty varaus uudelle koirapuistolle.

Vaalittavat erityispiirteet:

- Puuston ja pensaston elinvoimaisuus ja kerroksellisuus.

Tavoitteet:

- Elinvoimaisen, reuna-alueiltaan kerroksellisen metsän säilyttäminen, ylläpito ja edelleen kehittäminen.
- Alue muodostaa houkuttelevan ja selkeästi hahmotettavan sisääntulon Malminkartanonhuipun alueelle etelästä päin saavuttaessa.

Kuva 7 Malminkartanonhuipun eteläpuoliset metsä-alueet rajautuvat Konalan teollisuusalueeseen.

2. Täyttömäki

Aluekuvaus

Malminkartanonhuipun varsinaisten täyttömäkien alue muodostaa oman selkeästi ympäristöstään erotuvan osa-alueensa, jonka maisemarakenne on vaihteleva. Se koostuu pääosin mäen huipulla ja itä- sekä eteläpuolella sijaitsevista avoimista ja puoliavoimista alueista sekä länsirinteiden metsäisistä alueista. Täyttömäkien maisema on vähitellen umpeutunut kohteen valmistumista seuranneiden 20 vuoden aikana. Huipun eteläpuolella sijaitseva ympäristötaideteos Tuulet ja suunnat on päässyt kehnoon kuntoon. Alueen itäpuolelle Naapuripellontien varrelle on asemakaavassa varattu tilaa uusille puistotoiminnoille, kuten katsomolle, liikuntapaikalle urheilu- ja virkistystoimintaa palvelevalle rakennukselle.

Vaalittavat erityispiirteet

- Ihmisen muovaama, monipuolinen ja jylhäpiirteinen mäkimaisema
- Huipun laelta avautuva laaja panoraamanäkymä
- Tuulet ja suunnat -taideteos

Tavoitteet

- Täyttömäen monimuotoisen maisemarakenteen, näkymälinjojen ja näköalapaikkojen säilyttäminen, hoito ja kunnossapito.
- Naapuripellontien puoleinen sivu muodostaa Malminkartanonhuipun kutsuvan pääsisääntuloalueen monipuolisine toimintoineen ja palveluineen.
- Tuulet ja suunnat -teoksen säilyttäminen ja kunnossapito.
- Istutusmetsiköiden hoito ja edelleen kehittäminen.

Kuva 8. Huipulle nousevan ulkoilureitin varrella on laajat niittyalueet.

3. Pohjoinen metsä

Aluekuvaus

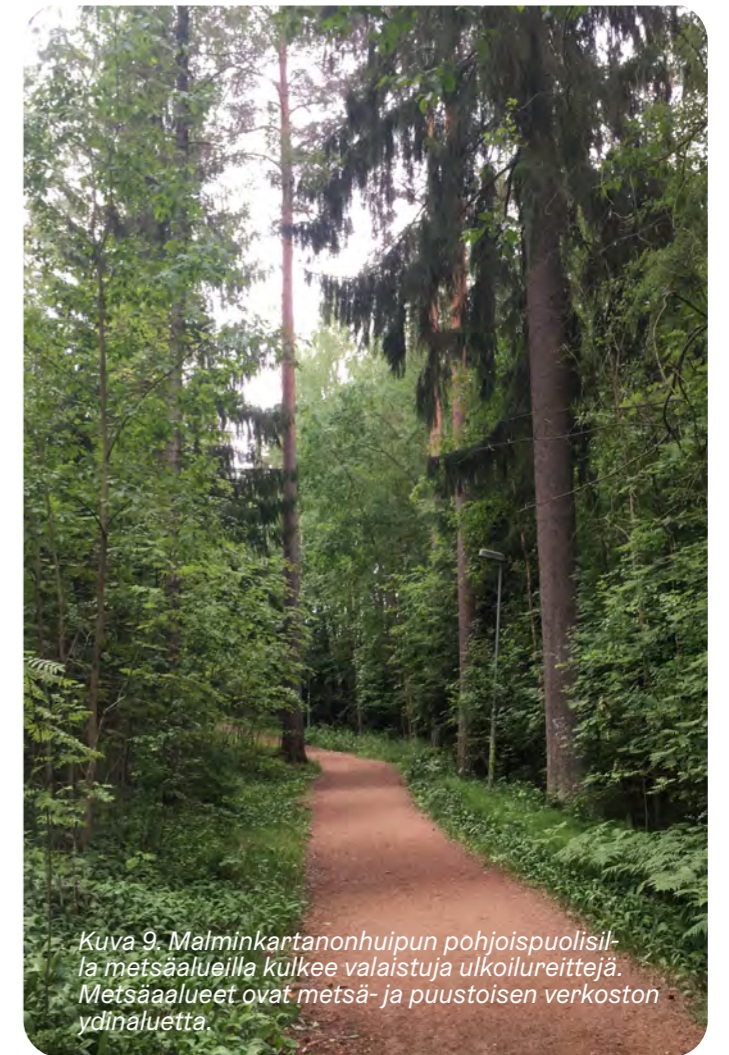
Malminkartanonhuipun pohjoispuolella sijaitseva metsäalue, joka rajautuu etelässä voimalinjaan ja pohjoisempaan täyttömäkeen. Lännessä alue rajautuu Konalan teollisuusalueeseen ja pohjoisessa Honkasuon uuteen asuinalueeseen ja Rajatorpantiehen. Alueen pohjoisin osa on kauttaaltaan ojitettua ja metsittyntä suota. Voimalinjan pohjoispuolella on joitakin avokallioalueita. Johtoaukealla sekä pohjoisemman täyttömäen ja Konalan toimitila-alueen välissä on kosteikkoja.

Vaalittavat erityispiirteet:

- Metsäalueen säilyminen, metsiköiden elinvoimaisuus ja kerroksellisuus
- Suot ja kosteikot
- Avokallioalue

Tavoitteet:

- Honkasuon suoalueen vaihteittainen ennallistuminen luonnonmukaista muistuttavaksi suoksi.
- Elinvoimaisen, reuna-alueiltaan kerroksellisen metsän säilyttäminen ja ylläpitäminen.
- Alueen reitit ja polut ovat saavutettavia. Ulkoilureitit ovat helposti hahmotettavia ja alueella liikkuminen on sujuvaa jalan ja pyörällä.
- Alue tarjoaa mahdollisuuksia myös rauhallisempaan kulkemiseen ja pysähtymiseen metsän keskellä, esim. pitkospuureittiä pitkin.

Kuva 9. Malminkartanonhuipun pohjoispuolisilla metsäalueilla kulkee valaistuja ulkoilureittejä. Metsäalueet ovat metsä- ja puustoisien verkoston ydinaluetta.

Kuva 10. Honkasuonpuiston metsäalueilla on paljon talleantuneita polkuja.

Kuva 1. Näkymä Malminkartanonaukiolta ennen sen kunnostusta

Kuva 2. Malminkartanon osa-alueen aluerajaus.

3. Malminkartano

Alueen yleiskuvaus

Malminkartano sijaitsee Mätäjoenlaakson länsipuolella rajautuen pohjoisessa Vantaan kaupungin rajaan ja Honkasuon asuinalueeseen. Lännessä alue rajautuu Konalan teollisuusalueeseen ja Malminkartanonhuipun täyttömäkeen. Alueen jakavat neljään osaan pohjois-eteläsuuntainen junarata sekä itä-länsisuuntainen Malminkartanontie. Alueen keskellä sijaitsee Kartanonmetsän metsäinen ja kallioinen selännealue. Malminkartanon juna-asema sijaitsee tunnelissa Kartanonmetsän mäen alla. Julkiset palvelut ovat keskittyneet alueen eteläosaan Piianpuiston ympärille. Alueella on mm. kaksi päiväkotia, alakoulu, nuorisotalo, kirjasto ja kappeli. Malminkartanon terveysasema sijaitsee junaradan itäpuolella aseman vieressä. Piianpuistossa sijaitsee lisäksi leikkipuisto Piika. Malminkartanossa on lisäksi pienempiä leikkipaikkoja Pihkapuistossa, Rukkilan puistossa, Von Glanin puistossa ja Pakarituvanpuistossa. Alue sijaitsee Mätäjokilaakson ja Malminkartanonhuipun laajojen ja toiminnoiltaan monipuolisten viheralueiden läheisyydessä. Kaupallisia palveluita on Malminkartanon alueella melko niukasti ja ne ovat keskittyneet pääasiassa aseman etelä- ja pohjoispuolille sekä kävelyreittien varsille.

Malminkartano on nimensä mukaisesti rakentunut vanhan kartanoympäristön tiluksille. Suuri osa nykyisistä asuinalueista sijoittuu kartanon entisille avoimille peltomaille. Malminkartano alkoi rakentua nykyisen mukaiseksi tiiviiksi kerrostalovaltaiseksi asuinalueeksi 1970- ja 1980-luvulla. Aluetta pidetään nykyisin edustavana esimerkkinä aikakautensa arkkitehtuurista ja rakentamisesta. Malminkartanon asuinalueen rakentuminen on jatkunut edelleen 1990- ja 2000-luvulla. Alue onkin yksi Helsingin kaupungin kaupunkiudis-

tushankkeen painopistealueista, jolle on paraikaa suunnittelussa useita täydennysrakentamishankkeita. Alueen kehittämiseksi laaditut Malminkartanon suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa 30.5.2023. Suunnitteluperiaatteet ohjaavat alueen tulevia asemakaavoitushankkeita sekä liikenne-, katu- ja puistosuunnittelua.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Malminkartanon lähiö on määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi aikakautensa lähiörakentamisen esimerkkinä. Alueen suunnittelu perustui 1970-luvulla järjestettyihin suunnittelukilpailuihin, joiden tavoitteena oli mittakaavaltaan inhimillinen, asumista ja työpaikkoja sekoittava sekä rakentamista yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ohjaava asemakaava. Suunnittelun keskeisenä lähtökohtana toimi myös alueen maisemarakenne ja peltoalueiden keskellä olleiden metsäsaarekkeiden säilyttäminen puistoina ja korttelipihoina. Suurin osa Malminkartanon rakennuskannasta on peräisin 1980-luvulta ja alueen kaupunkikuva on ilmeeltään eheä ja tunnistettava. Alueelle tyypillisiä elementtejä ovat mm. rakennusten välisten jalankulkureittien pieni- ja vaihtelevine näkymineen. Alueella on useita arkkitehtonisesti erityisiä ja arvokkaita rakennuksia, kuten aseman viereinen Erskinen korttelikokonaisuus. Kaupunkikuvallista arvoa heikentäviä tekijöitä ovat kuitenkin alueen rakennuskannan rapistunut kunto ja useat tyhjiillään olevat katutasen toimitilat.

Malminkartanossa on kolme arvoympäristökohdetta, joiden kaikkien arvo perustuu niiden säilyneisyyteen 1980-luvun suunnitteluhanteiden edustajana. Koh-

teet ovat Piianpuiston asukaspuisto, jonka keskellä on säilynyt paikalla sijainneen Malminkartanon tilan rakennuksia ja pihapiiriä, geometrisesti jäsenneilty Von Glanin puisto sekä Malminkartanonaukion, Puustellinpolun ja Puustellinaukion muodostama vaihtelevista tilasarjoista koostuva jalankulkuraittien kokonaisuus. Lisäksi Malminkartanon viheralueille sijoittuu joitakin muinaisjäännöksiä. Esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä ovat kaksi kivikautista asuinpaikkaa Kartanonmetsässä ja Arentipuistossa sekä yksi varhismetallikautinen hautaröykkiö Rukkilan puistossa. Historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ovat kaksi talonpohjaa Piianpuistossa, tulisija Kartanonkaaren puistossa sekä kellari ja louhospaikka Kartanonmetsässä.

Yleiset tavoitteet

- Malminkartano on kaupunkikuvallisesti omaleimainen, vihreä ja monipuoliset ulkoilu- ja virkistyspalvelut tarjoava asuinalue.
- Tiivistävällä alueella tulee alueen hoidossa, suunnittelussa ja kehittämisessä kiinnittää erityistä huomiota viheralueiden kasvavaan kulutukseen.

Kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön tavoitteet

- 1980-luvun asuinalueen luonteen ja tunnuspiirteiden, kuten pieni- ja vaihtelevien tilasarjojen, vaaliminen kaupunkikuvassa.
- Puistoalueiden toiminnot, kalusteet ja kasvillisuus istuvat ilmeeltään luontevasti arvoympäristöjen henkeen ja 1980-luvun tyyli- ja muotopiirteisiin.

Maisema ja luonto

Malminkartanon alueella on säilynyt joitakin jo viljelysajalta lähtien metsikköisiä kallio- ja selännealueita, joista laajin on Kartanonmetsän alue. Kartanonmetsän metsäinen mäki erottuu maisemassa selvänä maamerkinä muuten pääasiassa tasaisella maalla sijaitsevien asuinalueiden keskeltä. Alueella ei ole muita mainittavia luontoarvoja.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Puustoisien verkoston merkittävin metsäalue on Kartanonmetsä Malminkartanon keskellä. Metsikköjä on lisäksi alueen länsireunalla Konalan toimitila-alueen sivulla ja pohjoispuolella Pihkapuistossa. Puustoista verkostoa täydentävät puuvartinen kasvillisuus katujen varsilla ja puistoissa. Myös asuinpihojen kasvillisuus on tärkeä osa verkostoa.

Kuva 3. Pihkapuiston leikkipaikalla on runsaasti puustoa.

Niittyverkosto

Niittyverkosto on Malminkartanossa niukka ja koostuu lähinnä kadunvarsien ja puistojen nurmialueista.

Siniverkosto

Malminkartano kuuluu Mätäjoen valuma-alueeseen. Naapurinpellontien ja Kartanonkaaren varrella kulkee sivuoja, joka laskee Kartanonhaan puistoalueen kautta Mätäjokeen. Oja on osin putkitettu. Lämpisemättömien pintojen osuus on rakennetulla alueella melko suuri. Piianpuiston länsireunalla sekä Pihkapuiston pohjoispuolella on rakennetut hulevesiaiheet. Sydänpuunpuistoon alueen luoteisosaan on suunnitteilla hulevesiaihe.

Maiseman ja luonnon tavoitteet

- Metsikköisten mäkien ja selännealueiden suurlta osin luontaisesti kehittyneen puuston ja kasvillisuuden säilyttäminen ja ylläpito.
- Mäkien ja selänteiden metsät ovat monimuotoisia, elinvoimaisia ja kestäviä.
- Metsä- ja puistoalueita yhdistävät puustoiset yhteydet ovat toimivat.
- Katujen ja aukoiden puuistutukset ovat elinvoimaisia ja tukevat alueen puustoisen verkoston yhteyksiä.
- Katu-, aukio- ja puistoalueiden uusissa istutuksissa suositetaan monimuotoista kasvillisuutta ja monipuolisesti erilaisia puu- ja pensaslajeja.
- Metsiköiden reunavyöhykkeet ovat kerroksellisia, monilajisia, vaihtuviin olosuhteisiin sopeutuvia ja turvallisia.
- Katujen nurmi- ja istutuskaistat sekä viheryhteiden vähällä käytöllä olevat nurmialueet ja reunavyöhykkeet tarjoavat pölyttäjäturvallisia tukialueita niittylajistolle.
- Mätäjokilaakson ja Malminkartanonhuipun välisen paikallisen niittyverkoston yhteyden vahvistaminen esim. askelkiviin tukeutuen
- Nykyisten rakennettujen hulevesiaiheiden säilyttäminen ja ylläpito.
- Hulevesien määrällisen ja laadullisen hallinnan parantaminen, esim. viivyttävien kosteikkojen ja avouomien lisääminen puistoalueilla sekä läpäisevien pintojen lisääminen kaduilla ja aukioilla peruskorjausten yhteydessä.

Reitistöt, kadut ja aukiot

Alueen liikenneyhteydet ovat pääosin hyvät. Ulkoyötöinen liikenneverkko perustuu asuinalueita kiertäviin kokoojakatuuihin, joiden varrelta lähtevät tonttikadut ovat monin paikoin mutkittavia. Pyöräilyn ja jalankulun yhteydet ovat paikoin puutteellisia ja hankalasti hahmotettavia. Erityisesti aluetta halkovat junarata, Malminkartanontie sekä Kartanonmetsän korkea mäki muodostavat esteitä sujuvalle jalankululle ja pyöräilylle. Korttelialueiden välissä jalankulkureittien varrella on kulkemista rytmittäviä pieniä aukioita. Esteettömyyden perustason reittien verkosto on alueella kattava.

Tavoitteet:

- Alueen neljä lohkoa (koillinen, kaakkoinen, lounainen ja luoteinen) kytkeytyvät pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiin luontevasti toisiinsa. Lohkosta toiseen kulkevat reitit ovat selkeitä ja helposti hahmotettavia.
- Korttelialueiden keskellä olevat aukiot ja puistot linkittyvät toisiinsa jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiin.
- Alueelle tyypillisten kiveysten sekä katujen ja aukoiden pienipiirteisen mittakaavan säilyttäminen.
- Asemanseutu, keskeiset aukiot ja alikulut ovat viihtyisiä ja turvallisia.

Kuva 4. Pakarituvantiän katupuuna on metsävaahtera. Välikaista on kapea ja 1980-luvulla istutetut puut osin kitukasvuisia.

Puistot ja kasvillisuus

Malminkartanon rakennetut puistot ovat pääosin pieniä ja sijaitsevat kortteleiden keskellä, niiden kentät ja leikkipaikat ovat monin paikoin jääneet vaille käyttöä ja rapistuneet. Laajemmat toiminnalliset puistoalueet Piianpuisto ja Pihkapuisto ovat myös rakenteiltaan, kalusteiltaan ja kasvillisuudeltaan heikossa kunnossa. Suuri osa Malminkartanon alueen kasvillisuudesta on istutettu alueen rakentamisen yhteydessä, jolloin avoin ja tuulinen alue haluttiin vehreyttä nopeasti runsain istutuksin. Nykyisin julkisten alueiden kasvillisuus on paikoin ränsistynyttä mm. vähäisen hoidon tason ja ahtaaksi käyneiden kasvupaikkojen vuoksi.

Tavoitteet:

- Puistojen ja katujen varsien istutusten ylläpitäminen ja kehittäminen. Istutuksissa noudatetaan lähtökohtaisesti alkuperäisten suunnitteluhanteiden mukaista lajistoa, istutustapaa ja sommitelmia. Alun perin huonoja ratkaisuja, kuten liian pieniä istutusalueita tai kasvualustoja ei kuitenkaan tule toistaa.
- Katualueilla suositetaan kasvilajeja, jotka eivät rajoita näkemäalueita.
- Piianpuisto muodostaa toiminnoiltaan monipuolisen, omaleimaisen ja houkuttelevan, eri-ikäisten asukkaiden kohtaamis- ja virkistyspaikan, "Malminkartanon sydämen".

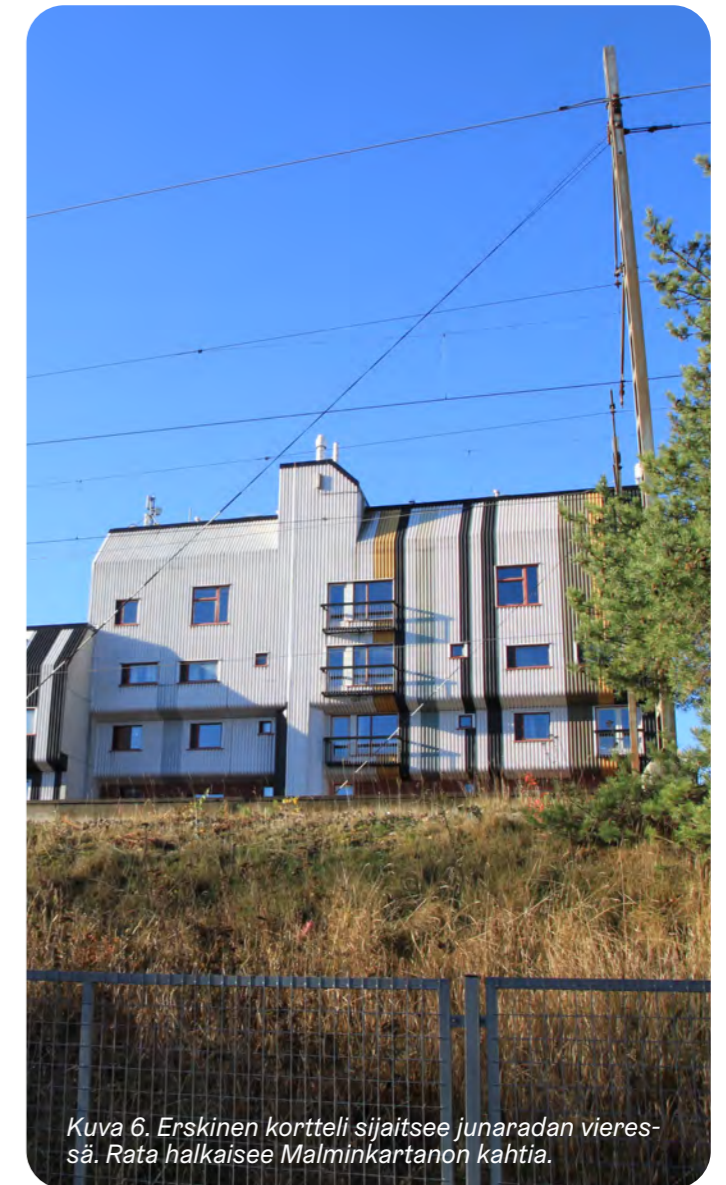
Kuva 5. Von Glanin puiston keskellä avoimet nurmialueet ja asfalttipintainen kumpu, jossa kasvaa koristeomenapuita. Toiminnalliset alueet sijoittuvat puiston reunoille.

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Malminkartanon julkisilla alueilla rakenteet ovat tyyppillisesti puuta tai betonia. Pintamateriaaleina on käytetty asfalttia, erilaisia betonikiveyksiä sekä kenttäkiveystä. Kalusteet, rakenteet ja päällysteet ovat paikoin huonokuntoisia.

Tavoitteet:

- Noudatetaan Malminkartanosta laadittua rakennustapaohjetta.
- Kalusteiden, varusteiden ja pintamateriaalien valinnassa huomioidaan niiden istuvuus aikakauden ulkoasuun. Suositetaan ensisijaisesti puisia kalusteita ja kiveyksissä betonikiveystä.
- Valaistuksessa noudatetaan alueella tyypillistä eleetöntä ja valaisinta itsessään korostamatonta tyyliä.

Kuva 6. Erskinen kortteli sijaitsee junaradan viereissä. Rata halkaisee Malminkartanon kahtia.

Kuva 1. Näkymä Kartanohaahan puistoalueelta, Mätäjoen varrelta.

Kuva 2. Mätäjokilaakson osa-alueen aluerajaus

4. Mätäjokilaakso

Alueen yleiskuvaus

Pohjois-eteläsuuntainen Mätäjokilaakso muodostaa Kaarelan kaupunginosan vihreän selkärangan. Etelässä alue rajautuu Muurimestarintiehen, lännessä Malminkartanon ja idässä Kannelmäen kerrostalovaltasiin asuinalueisiin sekä pohjoisessa pientalovaltasiin Hakuninmaahan. Kaarelan alueella Mätäjokilaakson viheralueeseen kuuluvat mm. Kaarelanpuiston, Soittajanpuiston, Kartanonhaan ja Aurinkokallion viheralueet.

Mätäjokilaakso on koko Kaarelan alueen vetovoimakohte ja arvotihentymä. Alueelle sijoittuu arvokkaita kulttuuriympäristöjä sekä muinaisjäännosalueita. Alueen pohjoispuolella sijaitsee Malminkartanon kartanoympäristö vanhoine rakennuksineen ja puistoalueineen. Jokilaaksosta suuri osa on ollut viljelys- ja laidunmaata vielä 1970-1980 -luville saakka. Kartanonhaan puistoalue sekä alueen pohjoispuoleinen Malminkartanon lähiöalue ovat puolestaan edustavia esimerkkejä 1980-luvun tyylipiirteitä kuvastavasta lähiörakentamisesta ja puistosuunnittelusta. Alueelle sijoittuvia muinaisjäännoiksi ovat esihistoriallisen ajan asuinpaikat, keskiaikainen kyläpaikka, pronssikautinen hautaröykkiö sekä alueen eteläosassa sijaitsevat I maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet. Linnoituslaitteet ovat osa pääkaupunkiseudun ensimmäisen maailmansodan linnoitteiden ketjua, joka on määritetty valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi (RKY). Kulttuurihistoriallisten arvojen lisäksi alueen luontoarvot ovat monipuoliset. Luontoarvot keskittyvät pääosin Mätäjoen varreen.

Mätäjokilaakso on yksi Helsingin runkoviherysteyksistä. Se on Länsipuiston vihersormen pohjoisosa, jonka kautta viheryhteydet jatkuvat edelleen pohjoiseen Vantaan kaupungin puolelle. Alueella on nykyisellään kattava käytäväverkosto sekä runsaasti virkistyspalveluita ja -toimintoja, kuten leikkipuisto, kaksi skeittipaikkaa, koirapuisto, grillipaikka ja viljelypalstoja. Kartanoalueen yhteydessä sijaitsee hedelmätarha. Mätäjokilaakson viereiset Malminkartanon ja Kannelmäen alueet ovat tiivistyviä asuinalueita. Tulevaisuudessa alueen merkitys virkistysalueena ja viheryhteytenä tulee näin ollen kasvamaan entisestään.

Yleiset tavoitteet

- Alue on sekä ekologisesti että toiminnallisesti yhtenäinen osa Länsipuiston vihersormea, joka jatkuu saumattomasti pohjoiseen Vantaan kaupungin suuntaan.
- Alue on tiivistyvän Kaarelan kaupunginosan keskeinen pääviheralue niin reittiverkostoltaan kuin palvelutarjonnaltaan.
- Alueen kulttuurihistorialliset kerrostumat, arvot ja ominaispiirteet säilyvät myös maankäytön muuttuessa.
- Alueen maisema- ja luontoarvojen huomioiminen ja vaaliminen maankäytön muuttuessa

Maisema ja luonto

Mätäjokilaakso on merkittävä osa Kaarelan kaupunginosan ja Helsingin maisemarakennetta. Jokilaakson nykyisin suurelta osin avoimina säilyneet alueet ovat osa kartanoalueen vanhaa kulttuurimaisemaa. Laaksoon levittäytyneitä entisiä peltoalueita on viljelty arviolta jo 1500-luvulla. Varsinainen Malminkartanon kartanoalue on 1900-luvun aikana pirstaloitunut ja kartanopuisto sekä viereinen Juhannuskallio metsittyneet.

Kaarelanpuiston sekä Kartanonhaan laajat niitty- ja nurmialueet muodostavat jokilaakson ytimen ja suuret aukeat maisematilat, joiden puoliilta toiselle avautuu pitkiä näkymiä. Alueen maamerkkejä ovat muun muassa korkeat voimalinjat, jotka halkovat maisemaa joen vartta pitkin, sekä monet sillat, kuten laaksoalueen kaapeimman kohdan ylittävä rautatiesilta.

Mätäjoen virtavesistö muodostaa tärkeän ekologisen käytävän ja moninaisten luontoarvojen keskittymän. Koko joen varsi rautatiesillasta pohjoiseen on linnustollisesti arvokasta kosteikko-tiheikkörantaa. Tärkeät lepakkoalueet sijoittuvat alueen eteläosaan Kartanonhaan sekä Malminkartanon kartanopuiston alueelle. Kasvillisuuden kannalta arvokasta aluetta on erityisesti jokikäytävän luonnontilaisimpana säilynyt varsi Vanhan Nurmijärventien ja Jouhipolun välisellä osuudella. Kartanopuiston itä- ja eteläpuolella on myös lahokiviosammal- ja mukulakirveliesiintymät. Mätäjoki on lisäksi vaelluskalavesistö ja joessa esiintyy taimenia.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Mätäjokilaakson puustoinen verkosto koostuu Kaarelanpuiston, kartanoympäristön ja niin kutsutun Juhannuskallion metsiköstä, joen keskivaiheilla sijaitsevasta jalavametsiköstä, Kartanonhaan pohjois- ja länsisivujen metsiköistä, Aurinkokallion ja Muurimestarintien pohjoispuoleisesta metsäalueesta sekä joen varren ja uoman puustosta. Verkostoa täydentävät puistojen puuistutukset sekä jokivarren kookas pensasto. Iso osa alueen puustosta on verrattain nuorta ja monin paikoin alkujaan istutusperäistä. Jokilaakson keski-osassa puustoiset alueet sijaitsevat suurelta osin kaapehkoina ja katkonaisina nauhoina avoimien alueiden reunoilla. Myös laaksoaluetta halkovat voimalinjat luovat katkoksia puustoiseen verkostoon.

Kuva 3. Näkymä Aurinkokallion puistoalueelta kohti leikkipuisto Trumpettia ja Mätäjokilaaksoa. Alueelle on muodostunut oikopolkuja.

Niittyverkosto

Mätäjokilaakson avoimien ja puoliavoimien kasvillisuusalueiden verkosto koostuu pääosin Kaarelanpuiston ja Kartanonhaan niitty- ja nurmialueista. Verkostoon kuuluvat myös Kartanonhaan sekä Mätäjokilaakson pohjoisosan viljelypalsta-alueet sekä Kaarelanpuiston hevostallin ympäristössä sijaitsevat maisemaniityt ja laidunalueet. Mätäjokilaakson niittyverkosto on laaja, monipuolinen ja varsin yhtenäinen koko alueella. Helsingin niittyverkoston kehittämistarkastelussa Mätäjokilaakson alue on merkitty niittykäytäviä yhdistäväksi ensisijaiseksi yhteydeksi. Alueella on kaksi niittyverkoston arvokohdetta: Mätäjoen uoma Jouhipolulta Juhannuskallionpolulle sekä mukulakirvelin esiintymisalue Kaarelanpuistossa.

Siniverkosto

Alueen siniverkoston tärkein osa on Mätäjoen pääuoma. Sivuojat on monin paikoin putkitettu. Kartanonkaaren varrella sijaitsee avouoman sisältävä kosteikko. Läpäisemättömien pintojen osuus on alueella maltillinen.

Kuva 4. Mätäjoen Trumpettikoski kunnostettiin 2020.

Maiseman ja luonnon tavoitteet:

- Mätäjokilaakson kulttuurimaisema ja maisematilaa säilytetään. Entisten viljelyalueiden avoimuus ja pitkät näkymät säilytetään ja avointa maisematilaa reunustavien reunavyöhykkeiden puustoisuutta ylläpidetään.
- Alueen nykyisten luontoarvojen vaaliminen ja erityisesti luonnontilaisimpina säilyneiden jokiuoman osuuksien säilyttäminen, hoito ja kunnossapito.
- Kulttuurihistoriallisesti arvokas kartanoympäristö muodostaa puistoalueineen ja hedelmätarhoineen omaleimaisen ja houkuttelevan vetovoimakohteen
- Kartanomäen itäisen reunan maisema-arvojen säilyttäminen.
- Puustoisien verkoston yhteydet ovat elinvoimaisia ja niitä on täydennetty istutuksilla erityisesti jokilaakson keskivaiheilla ja avoimien alueiden reunoilla.
- Johtoalueiden matalakasvuinen ylläpidettävä puusto ja pensaisto on kerroksellista ja monimuotoista.
- Jokivarren puustoisuuden säilyttäminen ja ylläpitäminen.
- Kartanoympäristön metsiköt muodostavat kulttuurivaikutteiselta puu- ja pensaslajistoltaan sekä luontoarvoiltaan monipuolisen puistometsähenkisen kokonaisuuden alueen luonnonmukaisempien osien jatkeeksi.
- Metsä- ja puustoisien verkoston yhteydet tukevat myös liito-oravan liikkumista alueella.
- Mätäjokilaakson ruohovartinen kasvillisuus ja pensasto on monimuotoista ja pölyttäjäystävällistä. Avoimien alueiden monimuotoisuuteen ja ekologiseen laatuun kiinnitetään suunnittelun ja kunnossapidon keinoin erityistä huomiota.
- Niittyihin rajautuvat puustoiset reunavyöhykkeet ovat kerroksellisia ja monilajisia.
- Aluetta koskevassa suunnittelussa ja rakentamisessa kiinnitetään erityistä huomiota Mätäjoen pääuomaan laskevan veden laatuun sekä virtaamapiikkien hillitsemiseen.
- Jokiuoman luonnontilaisimpien osien säilyttäminen ja ylläpitäminen.
- Ojat ja avouomat ovat ilmeeltään luontaista muistuttavia ja kasvillisuudeltaan monimuotoisia.

Reitistö, kadut ja aukiot

Mätäjokilaakson saavutettavuus on hyvä kävellen, pyöräillen, julkisilla liikennevälineillä ja etenkin Malminkartanon suunnasta myös henkilöautolla. Alueella on muutamia pieniä pysäköintialueita mm. viljelypalojen yhteydessä sekä Kartanonkaaren varrella. Ulkoilureitistö on kattava ja suosituimpia koko Kaarelan alueella. Reitistöt jatkuvat katkeamattomina etelään joen vartta pitkin. Pohjoisessa Vantaan rajan tuntumassa yhteydet katkeavat ja siirtyvät etäämmälle joen varresta. Mätäjoen uoman idänpuoleinen reitti yhteys täyttää esteettömyyden perustason vaatimukset. Lisäksi Kartanonhaan alueella on perustason poikittaisreitit, joita pitkin pääsee Malminkartanoon ja Kannelmäkeen. Laaksoon on muodostunut useita rakennettua käytäväverkostoa täydentäviä epävirallisia polkuja mm. joen varteen ja nurmialueiden halki. Talvisin alueella on myös latureittejä. Asemakaava mahdollistaa ratsastusreitit ratsastustallin läheisillä niittyalueilla.

Tavoitteet:

- Nykyisen reitistön viihtyisyyden ja turvallisuuden ylläpitäminen.
- Ulkoilureittien määrä ja laatu on riittävä huomioiden alueen kasvavat käyttäjämäärät ja viheralueilla tarvittava kulun ja kulutuksen ohjaus.
- Alue tarjoaa mahdollisuuksia hiihtoon ja talvikävelyyn.

Kuva 5. Kaarelanpuiston eteläreunaan, Mätäjoen varrelle on talleantunut polku. Polku perustetaan hakepintaiseksi poluksi vuoden 2024 aikana.

Puistot ja kasvillisuus

Puistoihin liittyvät tavoitteet on kirjattu maisema-aluekohtaisesti.

Rakenteet, kalusteet, varusteet ja valaistus

Alueen rakenteita ovat mm. joen yli kulkevat sillat ja Kartanonhaan oleskelulaituri. Kalusteet ovat pääosin melko iäkkäitä ja niitä on paikoin vähäisesti. Alueelle on lisätty asukkaiden ehdotuksesta penkkejä ja oleskeluryhmiä vuonna 2023. Ulkoilureitit ovat kivituhkاپintaisia, eikä reunakiviä ole käytetty. Joen itäpuolella kulkeva pääreitti on kokonaisuudessaan valaistu.

Tavoitteet:

- Kalusteet, varusteet ja rakenteet ovat kaupunkitilaohjeen mukaisia huomioiden kohdekohtaiset kulttuurihistorialliset arvot ja ominaispiirteet.
- Alueella on riittävästi viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta lisääviä kalusteita ja varusteita, kuten penkkejä, erityisesti esteettömillä reiteillä ja reittien solmukohdissa.
- Alueella on riittävästi virkistyskäyttöä tukevia opasteita.
- Valaistusratkaisuissa huomioidaan lepakkoalueet ja muu eliölajisto.

Maisema-alueet

Alue on jaettu luonteeltaan erilaisiin maisema-alueisiin. Aluekorteissa esitetään pääasiassa maisemakuvallisia tavoitteita, jotka nojautuvat tietoon ja havaintoihin alueiden luonnosta, kulttuurista ja käytöstä.

Kuva 6. Osa-alueen nykyinen maisematila ja maiseman kehittämistavoitteet.

Mätäjokilaakson maisema-alueet

- avoin alue
- puoliavoin alue
- puustoinen alue
- avokallio
- puurivit ja -kujanteet
- joki/ puro/ oja
- jalankulun ja pyöräilyn reitti (oleva ja /tai asemakaavan mukainen)
- pääreitti
- rautatiesilta
- kevyen liikenteen silta
- voimalinja
- rakennus
- muinaisjäännös, muinaisjäännösalue
- RKY-alue
- kartanopuisto
- kartanorakennus
- tärkeä näkymä
- uusi /vahvistettu puustoinen yhteys
- ekologisesti laadukas ja kytkeytynyt niittyverkosto
- hulevesien hallinta- ja viivytyksratkaisujen kehittäminen
- tarkastelualueen raja
- maisema-alueen raja

MAISEMA-ALUEET

- ① Pohjoinen jokilaakso
- ② Kartanonmäki
- ③ Eteläinen jokilaakso
- ④ Aurinkokallio

1. Pohjoinen jokilaakso

Aluekuvaus

Mätäjokilaakson pohjoiset osat ovat suurelta osin vanhoja viljelysavikoita ja Malminkartanon vanhaa kulttuurimaisemaa. Alueen keskellä sijaitsee hevostalli, jonka ympäristö on säilynyt avoimena laitumina ja niittyineen. Aluetta rajaa lännessä Kartanonkaarta reunustava paikoin puustoinen oja. Alueen eteläosassa rautatiesillan pohjoispuolella sijaitsee 1980-luvulla istutettu vuorijalavametsikkö. Joen eteläinen ranta on avointa ja puoliavointa puistoaluetta, jonka läpi kulkee suosittu ulkoilureitti. Varsinainen jokivarsi on suurelta osin tiheän kasvillisuuden peitossa, ja avointa vesipintaa on nähtävissä vain pieninä pilkahduksina joen ylittäviltä kevyen liikenteen silloilta tai joen vartta seuraavilta ulkoilureiteiltä ja poluilta. Joen mutkan ja Kanneltien välissä sijaitsee puoliavoin puistoalue, jossa on Mätäjokeen laskeva avouoma sekä kaksi korkeaa voimalinjaa. Alueelle läjitettiin 1970-luvulla maata ja se maisemoitiin puu- ja pensasistutuksin. Tallialueen ja joen pohjoispuolella sijaitsee viljelypalsta-alue.

Vaalittavat erityispiirteet:

- Vanhan kulttuurimaiseman avoimuus ja pitkät näkymät
- Jalavametsikkö
- Jokivarren puusto ja pensasto

Tavoitteet:

- Avoimien niitty-, laidun- ja peltoalueiden säilyttäminen ja ylläpitäminen.
- Jokivarren reitit ja polut ovat saavutettavia. Ulkoilureitit ovat helposti hahmotettavia ja alueella liikkuminen on selkeää niin jalan, pyörällä kuin hiihtäenkin.
- Alue tarjoaa mahdollisuuksia oleskeluun ja pysähtymiseen veden äärellä.
- Kanneltien päädyn puistoalue muodostaa houkuttelevan ja kutsuvan sisääntulon jokilaakson alueelle.

Kuva 7. Kartanonhaan oleskelulaituri sijaitsee Mätäjoen mutkassa.

2. Kartanonmäki

Aluekuvaus

Malminkartanon kartanoalue sijoittuu Mätäjoen länsipuoleiselle osin kallioiselle selänteelle. Nykyisellään metsittynyttä kalliolakea on kutsuttu Juhannuskallioksi. Kartanorakennus puutarhoineen on peräisin 1800-luvulta. Kartanoa on edeltänyt paikalla sijainnut Kaarelan kylä, jonka historia ulottuu ainakin 1400-luvulle. Alueella on ollut varhaista asutusta jo esihistoriallisella ajalla. Kartanopuiston alue on nykyisellään suurelta osin umpeenkasvanut ja kartanoajan puutarhasommitelma on pitkälti kadonnut näkyvistä. Alueella on kuitenkin yhä toiminnassa 1950-luvulta peräisin oleva hedelmätarha.

Vaalittavat erityispiirteet:

- Kartanokauden säilyneet rakenteet, puutarhataiteelliset elementit ja kulttuurikasvillisuus
- Kivikautiset ja keskiaikaiset asuin- ja kyläpaikat
- Hedelmätarha
- Juhannuskallio
- Kaakkois- ja itäosan luontoarvoiltaan merkittävät kallio-, rinne- ja lehtometsiköt sekä luonnonmukainen jokiranta
- Metsäinen luonne Mätäjokilaakson avoimen maisematilan suuntaan

Tavoitteet:

- Alueen säilyttäminen, hoito ja kunnostus kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvojaan vastaavaksi puistokokonaisuudeksi.
- Alueelle laadittavat suunnitelmat ja toimenpiteet perustuvat kattavaan ympäristöhistorialliseen selvitykseen ja kasvillisuusinventointiin.
- Kartanomäen metsäinen luonne maisemassa säilyy

Kuva 8. Kartanomäen omenatarha on suosittu piknikpaikka omenapuiden kukinnan aikaan.

3. Eteläinen jokilaakso

Aluekuvaus

Eteläinen jokilaakson alue käsittää pääosin savikoilla sijainneita ja nykyiselläänkin suurelta osin avarina säilyneitä entisiä viljelyalueita, joiden alueelle rakentui 1980- ja 1990-lukujen aikana Kartanohaahan puistoalue. Entisille pelloille istutettiin tällöin puukujanteita sekä sommiteltiin erilaisia muotoaiheita puilla ja korkeilla pensaille. Nykyisellään Kartanohaka on suosittu virkistysalue ja alueella on paljon erilaisia toimintoja: Leikkipuisto Trumpetti, kaksi skeittipaikkaa ja hiekkakenttää, grillipaikka, koira-aitaus, viljelypastoja, oleskelulaituri ja kattava käytäväverkosto. Alueen pohjoisreunalla on lumen vastaanottoaika, pysäköintialue sekä Kartanonkaaren suuntainen avo-oja, joka jatkuu myös yhtenä pohjois-eteläsuuntaisena ojana puistoon. Puistoalueen länsireunalla on puustoinen reunavyöhyke, joka rajaa jokilaakson avoimia alueita Konalan teollisuusaluetta ja Kartanonkaaren katu ympäristöä vasten. Viljelypalstojen pohjoispuolella oleva selänne on ollut metsikköinen jo viljelysajalta lähtien ja mäellä on ollut kivikautinen asuinpaikka. Mätäjoen ranta on suureksi osaksi avointa, ja joki erottuu alueella selvästi ympäristönsä. Puistoalueen keskellä joki levenee laajemmaksi suvannoksi, jonka keskellä on tekosaari. Leikkipuisto Trumpetin edustalla sijaitsee pieni kunnostettu koski.

Kuva 9. Näkymä Kartanohaahan puistosta, Mätäjoen mutkasta. Kartanohaahan puisto on suosittu virkistysalue.

Vaalittavat erityispiirteet:

- 1980-luvun puistosommitelman luonne ja maisemalliset elementit, kuten puukujanteet
- Puistoalueen avoimuus ja pitkät sisäiset näkymälinjat
- Mätäjoen rantavyöhykkeen avaruus ja avoin vesipinta osana puistomaisemaa.
- Trumpettikoski

Tavoitteet:

- Kartanohaka muodostaa Mätäjokilaakson toiminnallisen vetovoimakohteen ja tarjoaa monipuolisia virkistysmahdollisuuksia eri käyttäjäryhmille.
- Kartanohaahan 1980-luvun puistosuunnitelman hengen ja maisemallisten piirteiden säilyttäminen.
- Virkistysarvoiltaan korkeiden nurmialueiden säilyttäminen, hoito ja kunnossapito.
- Mätäjoen avoimien vesinäköymien säilyttäminen ja mahdollisuudet oleskeluun veden äärellä.
- Lumen vastaanottoaika ja pysäköintialueet ovat ilmeeltään vehreitä ja maisemallisesti osa muuta puistokokonaisuutta. Toiminnot eivät hallitse puistomaisemaa.
- Alueen läpi kulkee laadukas liito-oravan liikumisreitti

Kuva 10. Näkymä kunnostetusta leikkipuisto Trumpetista. Puiston leikkivälineet uusittiin kokonaan.

4. Aurinkokallio

Aluekuvaus

Aurinkokallion alue käsittää Klaneettitien ja Mätäjoen välisen metsäisen ja kallioisen selänteen, jossa on ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita. Mäen lakea kiertävät taisteluhaudat tulipesäkkeineen ja suojahuoneineen on rakennettu vuosina 1915-1918. Osa kivisistä ja betonisista rakenteista on myöhemmin tuhouttu räjäyttämällä. Alueen länsirinteessä on lisäksi pronssikautinen hautaröykkiö. Kallion lakialueet ovat säilyneet avoimina ja ketomaisina metsäisen alueen keskellä.

Vaalittavat erityispiirteet:

- Linnoituslaitteen säilyneet taistelukaivannot, varustukset ja rakenteet
- Pronssikautinen hautaröykkiö
- Ketomaiset lakialueet ja avokalliot
- Avoimia elinympäristöjä reunustavat metsät ja metsiköt

Tavoitteet:

- Muinaisjäännösalueiden säilyttäminen, hoito ja kunnossapito kulttuurihistorialliset arvot ja turvallisuus huomioiden.
- Kallioisten lakialueiden säilyttäminen avoimena.
- Rinne- ja reunametsiköiden puusto on monilajista, kerroksellista ja kestävä

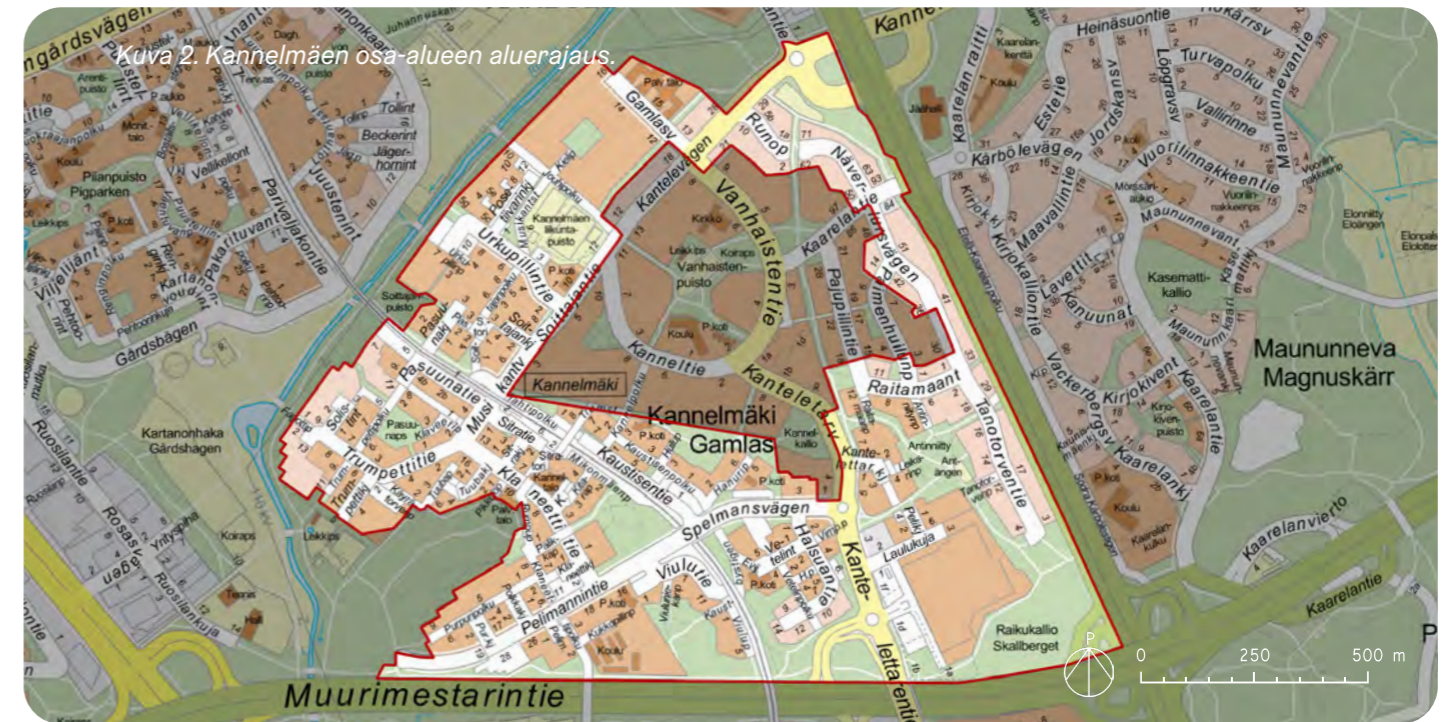

Kuva 11. Aurinkokallion laella on pienialaisia avokallioita ja ilmeikkäitä kalliomäntyjä.

Kuva 1. Pelimannintien kookkaat tammi-
rivistöt muodostavat kaupunkikuvalli-
sesti merkittävän aiheen.

Kuva 2. Kannelmäen osa-alueen aluerajaus.

5. Kannelmäki

Alueen yleiskuvaus

Kannelmäki sijoittuu Hämeenlinnanväylän, Kehä I:sen ja Mätäjokilaakson rajaamalle alueelle. Alueen halki kulkee Vantaankosken rata ja Kannelmäen asema sijaitsee keskellä kaupunginosaa. Alueen keskellä sijaitseva pääosin 1950-luvulla rakentunut Vanhan Kannelmäen alue on kuvattu omassa aluekortissa.

Kannelmäki on kerroksellinen ja vihreä asuinalue. Alueen kaupalliset ja julkiset palvelut ovat keskittyneet Kannelmäen aseman lähistölle ja alueen eteläosassa sijaitsevaan Kauppakeskus Kaareen. Kannelmäen aseman läheisyydessä sijaitsee teatteri- ja konserttitalo Kanneltalo, jossa sijaitsee myös Kannelmäen kirjasto ja nuorisotalo. Alueen laajimmat puistoalueet ovat pääosin puustoisia, osittain metsäisiä tai kallioisia, ja sijoittuvat alueen eteläosiin, Kehä I:sen varrelle ja Mätäjokilaakson yhteyteen. Lisäksi asuinortteiden väleissä on lisäksi pienialaisia rakennettuja ja toiminnallisia puistoja. Kannelmäen laaja liikuntapuisto sijoittuu alueen keskelle Soittajantien varrelle. Kannelmäen liikuntapuisto sijoittuu alueen pohjoisosiin. Alueelta on hyvät virkistysyhteydet laajoille Mätäjokilaakson viheralueille ja Hämeenlinnanväylän ali kohti Keskuspuistoa sekä Muurimestarintien eli Kehä I:n alitse etelään Mätäjoen alajuoksun suuntaan.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Kannelmäen keskiosan rakennuskanta on kerroksellista, pääosin kerrostalovaltaista ja alueen keskiosissa, aseman läheisyydessä tiivistä. Alueen reunamilla kaupunkirakenne on väljempää. Pääosin pienialaisten, mutta vihreiden rakennettujen puistojen ja kaupunki-

Yleiset tavoitteet

- Kannelmäki on vihreä, luonnonläheinen ja monipuoliset ulkoilu- ja virkistyspalvelut tarjoava asuinalue.
- Tiivistyvällä alueella tulee alueen hoidossa, suunnittelussa ja kehittämisessä kiinnittää erityistä huomiota niittyjen, metsien ja puistojen kasvavaan kulutukseen.
- Asemaseudun sekä keskeisten aukoiden ja alikulkujen viihtyisyyden, turvallisuuden ja palvelutarjonnan parantaminen.

rakenteeseen työntyvien metsäisten puistoalueiden lisäksi vihreyttä kaupunkikuvaan tuovat katupuuvit ja runsaat katuviheralueiden pensasistutukset. Matalat rivitalokorttelit sijoittuvat alueen reunamille, pääosin Mätäjokilaakson reunoille. Hämeenlinnanväylän läheisyydessä on 1950-luvulta alkaen rakentunut pientaloalue. Kannelmäen alue on tiivistynyt viime vuosikymmeninä ja alueen uusimmat asuinorttelit valmistuivat 2000-luvulla radan varteen. Kannelmäki on yksi Helsingin kaupunkiudistuksen alueista.

Alueen rakennetut puistot sijaitsevat entisillä niitty- ja peltoalueilla. Selänneiden puistoalueilla on säilynyt pienialaisia metsiköitä ja niukkapuustoisia kalliometsiä ja sekä Kehä I:sen ja Hämeenlinnanväylän varrella suojapuustoa. Tiiviin kaupunkirakenteen vuoksi kulttuurihistorialliset- ja luontoarvot keskittyvät niittyalueille sekä kalliometsiköihin. Alueen länsireunalle ulottuva, kaupunginosan keskeinen puistoalue Kartanonhaka on luokiteltu Helsingin yleisten alueiden arvoympäris-

töksi, jonka arvo perustuu muun muassa aikakautensa tyylipiirteiden edustavuuteen. Selännealueen puistoalueilla, Aurinkokalliolla, Mikonmäellä ja Raikukalliolla sijaitsee ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita. Näistä Aurinkokallion alue on osittain merkittäväksi määriteltyä pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoiteketjua.

Kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön tavoitteet

- Kannelmäen vihreän kaupunkikuvan säilyttäminen, ylläpitäminen ja kehittäminen
- Katujen peruskorjauksessa huomioidaan alueelle ominaiset ja kaupunkikuvallisesti merkittävät katupuuvit.
- Linnoituslaitteita ja niiden ympäristöjä suojellaan ja ylläpidetään kulttuurihistorialliset- ja luontoarvot huomioiden.

Maisema ja luonto

Kannelmäki on rakentunut vaihteellain 1970-luvulta lähtien Mätäjoenlaakson entisille pelloille ja niitä ympäröiville osin kallioisille metsäalueille. Laajimmat metsäiset alueet sijoittuvat Mätäjokilaakson reunalle Aurinkokallion puistoon ja Kehä I:sen varteen.

Raikukallion lehto- ja korpialue on määritelty kasvillisuudeltaan arvokkaaksi. Viulupuistossa on liito-oravan ydinalue ja Kehä I:sen varren kapeaa puustoista puistoaluetta pitkin on liito-oravan liikkumisreitti länteen. Lisäksi Viulupuiston lähellä, paikassa missä molemmin puolin kehää on korkeita puita, on liito-oravan liikkumisreitti Kehä I:sen yli.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Metsä- ja puustoinen verkoston ydinmetsäksi luokiteltu Aurinkokallion kalliometsä sijaitsee alueen länsiosassa, asuinalueiden keskellä. Se yhdistyy lännestä Mätäjokilaakson reunametsiköihin, sekä Mätäjokilaakson niukkapuustoiseen tukialueeseen, jota pitkin kulkee verkoston alueellinen yhteys. Kehä I:sen varren pienialaisemmat metsät ja metsiköt muodostavat puustoisten viheralueiden ketjun, joka yhdistyy ydinmetsäalueelle kapean puustoisten kaistaleen avulla. Paikallisen puustoisen verkoston olennaisia osia alueella ovat puistojen, katujen ja pihojen paikoin runsaat istutukset.

Niittyverkosto

Kannelmäen länsiosaa reunustavat Mätäjokilaakson nurmi- ja niittyalueet ja Aurinkokallion pienialaiset kallioedot toimivat niittyverkoston askelkivinä ja tukialueina. Mätäjokilaaksoa pitkin kulkee myös niittykeskittymiä yhdistävä ensisijainen yhteys (Mätäjoki – Kehä I). Muuten alueen niittyverkosto on niukka ja koostuu lähinnä puistojen, katujen ja pihojen nurmialueista, jotka tarjoavat niitylajistolle pienialaisia tukialueita.

Siniverkosto

Kannelmäen alue on kokonaisuudessaan Mätäjoen valuma-alueella. Sininen verkosto ei juuri ole näkyvissä, joen sivu-uomia ei alueella ole. Lämpisemättömien pintojen osuus pinta-alasta on varsin suuri ja tulvimista tapahtuu mm. Hämeenlinnanväylän alikulkujen yhteydessä, Antinniityn alueella sekä alueen ulkopuolella Mätäjoen alajuoksulla.

Maiseman ja luonnon tavoitteet

- Metsä- ja puustoisien verkoston vahvistaminen Mätäjokilaakson reuna-metsiköissä.
- Kaupunkirakenteen keskellä säilyneet metsäiset kallioselänteet ovat säilyneet elinvoimaisina. Alueella on säilytetty lahoppua.
- Mahdollinen Aurinkokallion täydennysrakentaminen ei saa heikentää ydinmetsää.
- Viheralueiden puuston määrän ja lajirikkauden lisääminen esim. Pasuunapuistossa.
- Monilajisten ja kerroksellisten katuviheralueiden lisääminen katujen peruskorjausten yhteydessä.
- Katuviheralueiden hoidon tason nostaminen.
- Paikallisten puustoisien yhteyksien ylläpitäminen.
- Alueen tiivistyessä metsien ja luontoalueiden liiallista kulutusta hillitään ja tarvittavin paikoin estetään, esim. Aurinkokallion metsäalueilla kulutusta vähennetään kulunohjauksella.
- Metsä- ja puustoisien verkoston alueelliset ja paikalliset yhteydet tukevat liito-oravan liikkumista alueella.
- Niittyverkoston askelkivien ja tukialueiden ekologista laatua on parannettu. Esim. verkostollisesti keskeisiä ja vähällä käytöllä olevia puistonurmia ja katualueiden nurmikaistoja on muutettu niityksi ylläpidon keinoin ja niitä hoidetaan monilajisina ja -muotoisina. Aurinkokallion pienialaisten kallioketojen kuluminen on estetty.
- Mätäjokilaakson reunavyöhykkeet ovat kerroksellisia ja monilajisia, ja niiden lajistossa on pölyttäjille tärkeitä puulajeja.
- Katu- ja puistoalueiden hulevesien hallinnan kehittäminen määrällisesti ja laadullisesti sekä kaupunkikuvallisesti edustavien ja monimuotoisten hulevesirakenteiden määrän lisääminen katuviheralueilla ja puistoissa peruskorjausten yhteydessä.
- Läpäisevän pinnan lisääminen etenkin alueen keskiosissa.

Kuva 3. Pasuunapuiston keskellä on pieni leikkipaikka ja sitä ympäröivillä nurmilla ympäristötaidetta.

Reitistöt, kadut ja aukiot

Kannelmäen katuverkosto koostuu kokoojakaduista ja asuntokaduista sekä kevyenliikenteen väylistä. Kantelettaren tie on alueen läpi kulkeva alueellinen kokoojakatu. Katuverkosto on tiheä ja katujen linjaukset pääosin suoria. Jalankulun ja pyöräilyn reittiverkosto on melko kattava ja reitit sijaitsevat tyypillisesti katujen varsilla. Kannelmäen aseman läheisyydessä, Klaneettitien ympäristössä kevytliikenne on erotettu Klaneettitiestä eri tasoon. Kannelmäen julkinen liikenne perustuu ensisijaisesti Vantaanlaakson rataan sekä bussilinjoihin.

Pelimannintien, Soittajantien ja Klaneettitien kokoojakatujen varsilla on molemminpuoliset katupuurivit. Pelimannintien katumiljöön ominaispiirteitä ovat kadun molemmin puolin istutetut katupuurivit, joissa on käytetty puulajina makedonianmäntyä ja tammea. Kookkaiksi kasvaneet puut muodostavat kaupunkikuvallisesti merkittävän aiheen. Soittajantiellä puuna on myös tammi ja Klaneettitiellä puistolehmus. Myös joillakin asuntokaduilla on katupuuta, mm. Trumpettiellä yksipuolinen mustamarjaorapihlaja rivi ja Halsuantiellä molemminpuoliset metsävaahterarivistöt. Myös molemmin puolin Soittajantoria on metsävaahterarivit ja Soittajankujalla taas yksipuolinen katupuurivi.

Suurella osalla katuverkostoa on jalkakäytävät merkitty esteettömyyden perustason mukaisiksi, niitä pitkin pääsee alueen kouluihin, päiväkoteihin ja muihin julkisiin palveluihin. Lisäksi esteettömyyden erikoistason reittejä on juna-asemalta alueen palvelutaloihin ja terveyskeskukseen.

Tavoitteet:

- Toimiva jalankulun ja pyöräilyn reittiverkosto esteettömyyden osuuksien säilyttäminen. Alueen tiivistäminen ei saa heikentää reitti yhteyksiä.
- Pyöräliikenteen tavoiteverkoston ylläpito ja kehittäminen Malminkartanonpuipun ja Honkasuon sekä Keskuspuiston suuntaan.

Kuva 4. Näkymä Klaneettitielle. Palikkapolun kevyenliikenteen silta mahdollistaa sujuvan liikkumisen Mikonmäeltä Aurinkokalliolle.

Puistot ja kasvillisuus

Kannelmäen rakennetut puistot ovat vehreitä ja toiminnallisia. Asuinkortteleiden väliin jäävät puistot ovat pääosin pienialaisia. Alueen länsiosassa, Mätäjokilaakson reunalla sijaitsee leikkipuisto Trumpetti, joka on vastikään peruskorjattu. Pasuunapuistossa on pieni leikkipaikka kuten myös Kielipolun korttelipuistossa. Pasuunapuistossa on myös ympäristötaidetta. Laaja Kartanonhaan puistoalue ulottuu alueen länsiosiin. Kannelmäen eteläosassa, lähellä kauppakeskustaarta sijaitsevalla Antinniityn puistoalueella on yhteisöllinen kaupunkiviljelmä. Puistojen kasvillisuus on runsasta ja vehreää, mutta tavanomaista.

Muut alueen puistoalueet ovat metsäisiä tai puustoisia ja ne sijoittuvat pääosin alueen eteläosaan Kehä I:sen varrelle. Keskeisiä metsäisiä puistoalueita ovat Aurinkokallio ja Mikonmäki.

Tavoitteet:

- Alueen monipuoliset ja toiminnoiltaan vaihtelevat puisto- ja ulkoilualueet toimintoihin (kuten patsaspuisto) säilytetään.
- Alueen puistoille tyypillinen 1960-luvun näytävä ja monipuolinen kasvillisuus säilytetään ja sitä ylläpidetään.
- Puistoalueet palvelevat monipuolisesti erilaisia käyttäjäryhmiä ja ovat turvallisia.
- Alueella on myös matalan kynnyksen urheilupaikkoja

Kuva 5. Antinniityn puistoalueella on laajat nurmi-alueet, joita reunustaa kookas puusto.

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Kannelmäessä katujen ja niiden vierellä kulkevien pyöriteiden ja jalkakäytävien pinnoitteena on käytetty pääosin asfalttia ja reunakivet ovat pääosin harmaata graniittia. Osa jalankulun alueista, kuten tori- ja aukioalueista ja kevyenliikenteen väylistä on betonikivetty, kuten osa välikaistoista. Puistojen polut ja käytävät ovat kivituhkaa. Kannelmäessä on eri aikakausina rakennettuja rakenteita, kuten siltoja, muureja ja portaita ja niiden materiaalit vaihtelevat kestopuusta, betoniin ja luonnonkiveen.

Tavoitteet:

- Ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteiden mahdolliset suojaruusteet soveltuvat ympäristöönsä. Tärkeimpien kohteiden yhteyteen, kuten Aurinkokalliolle toteutetaan info-tauluja.
- Julkisten ulkotilojen valaistuksessa luodaan käyttäjille turvallisia ja miellyttäviä reittejä ja toiminta-alueita. Erikoisvalaistusta käytetään harkiten, esimerkiksi keskeisillä alueilla kuten Sitratorilla ja liikuntapuistossa.
- Alueella hyödynnetään älykästä valaistusta, esim. tärkeiden lepakko alueiden yhteydessä ja urheilupaikoilla.

Kuva 6. Sitrator ja Kanneltalo ovat tärkeitä kohtauspaikkoja Kannelmäessä.

Kuva 1. Kanneltietä reunustavien tonttien runsas kasvillisuus tekee katumiljööstä vehreän.

Kuva 2. Vanhan kannelmäen osa-alueen aluerajaus

6. Vanha Kannelmäki

Alueen yleiskuvaus

Kannelmäen kaupunginosan keskelle sijoittuva Vanha Kannelmäki on Kannelmäen lähiön ensimmäisessä vaiheessa, 1950–1960-luvun taitteessa rakentunut aikakaudelleen tyypillinen vehreä asuinalue. Väljästi rakennetun Vanhan Kannelmäen keskellä sijaitseva puustoinen ja laaja Vanhaistenpuisto muodostaa osa-alueen vihreän ja toiminnallisen ytimen ja toimii alueen keskeisenä puistona. Puistoa reunustaa asuinkorttelien lisäksi koulu ja päiväkoti sekä valtakunnallisesti arvokas Kannelmäen kirkko. Osa-alue rajautuu koillisessa Hämeenlinnanväylän varren pientaloalueisiin, lounaassa Tahtipuistoon ja Kannelkallion puistoalueeseen ja luoteessa Soittajantiehen ja Kanneltiehen. Osa-alue ulottuu etelässä Kantelettarentien ja Peliemannintien risteykseen asti.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Vanhan Kannelmäen alue on kaavoitushistoriallisesti ja rakennetun ympäristön arvoiltaan merkittävä asuinaluekokonaisuus, joka on kohtalaisen hyvin säilynyt alkuperäisen asemakaavan tavoitteiden mukaisena metsälähiönä. Eheää kaupunkikuvallista kokonaisuutta hallitsevat pääosin matalat 3-4 kerroksiset lamellitalot, jotka sijoittuvat väljästi puustoisille tonteille. Alueen korkeimmalle kohdalle sijoittuvat 8-kerroksiset pistetalot toimivat maamerkkeinä. Vehreät piha-alueet jatkuvat aikakaudelleen tyypillisesti saumattomasti ympäröiville viheralueille. Aidattuja piha-alueita on vähän. Alueen katutilan ominaispiirteitä ovat katuun reunustavat vehreät piha- ja puistoalueet. Aluetta palvelle vanhan ostoskeskuksen paikalle kaavoitettiin ja rakentui 2010- ja 2020-luvun taitteessa uusi asuin-

Yleiset tavoitteet

- Tärkeimpänä tavoitteena on vaalia alueen yhtenäisenä säilynyttä kaupunkimaisemakuvaa. Alueelle kohdistuvien toimenpiteiden yhteydessä aluetta tarkastellaan kokonaisuutena.
- Alue säilyy väljänä ja vehreänä, luonnonläheisenä asuinalueena
- Liian tiivistä ja korkeaa rakentamista tai tarpeetonta modernisointia vältetään.
- Keskeiset, etenkin historiallisia tielinjauksia pitkin kulkevat yhteydet säilytetään kaupunkirakenteessa.
- Keskeiset puurivit ja -kujanteet säilytetään ja tarvittaessa niitä kehitetään.

kerrostalojen ja kaupallisten palveluiden keskittymä. Arkkitehtuurikilpailutyön tuloksena 1960-luvulla toteutettu Kannelmäen kirkko edustaa sekä arkkitehtuuriltaan, että teknisiltä ratkaisuiltaan aikakautensa korkeatasoista suunnittelua. Kannelmäen kirkko sekä osa Vanhaistenpuistosta ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Alueen keskeiset puistoalueet, Vanhaistenpuisto ja Pieni Kannelpuisto kuuluvat molemmat Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöihin. Kummankin arvo perustuu kohteiden edustavuuteen liittyen rakentamisaikakautensa suunnitteluihanteisiin ja tyyliin. Vanha Kannelmäki on rakentunut Mätäjokilaakson itäpuolelle ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteita sisältävän metsäisen selänteen ympärille. Kannelkalliolla

ja Vanhaistenpuiston ympärillä on sijainnut ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita. Kannelkalliota lukuun ottamatta varustukset ovat jääneet suurelta osin asuinrakentamisen alle. Tonttien pihailla saattaa kuitenkin olla säilyneitä linnoitteiden rakenteita.

Kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön tavoitteet

- 1950- ja 1960-lukujen metsälähiön arvojen ja ominaispiirteiden, kuten väljyyden, puistojen ja suurten piha-alueiden vehreyden ja luontaisten metsiköiden säilyttäminen.
- Mahdollisten suunniteltavien toimenpiteiden tulee tukea alkuperäisten ominaispiirteiden säilymistä.

Maisema ja luonto

Vanha Kannelmäki on pääosin rakennettua aluetta, eikä luontoalueita ole. Puisto- ja piha-alueilla säilyneet luontaiset metsiköt ovat hoidettuja. Laajimmat metsäiset alueet sijoittuvat Kannelkallion alueelle, josta puiston itäisin osa kuuluu Vanhan Kannelmäen alueeseen. Alue rakentui alun perin Mätäjokilaaksoa rajaavan metsäisen selänteen reunalle ja puustoisuus ja vehreys on säilynyt osana asuinalueen maisemakuvaa. Ennen asuinalueen rakentamista alueelta on auennut näkymät laajalti peltojen ja niittyjen ympäröimään Mätäjokilaaksoon. 1970- ja 1980-luvun rakentamisen myötä näkymät ovat umpeutuneet.

Vanhan Kannelmäen alueelle sijoittuvat viheralueet ovat pääpiirteissään puustoisia. Alueen laajimmalla puistoalueella, Vanhaistenpuistossa, on säilynyt luontaista metsäpuustoa, mm. kuusia, hieskoivuja, haapaa ja mäntyjä. Alueen eteläosassa on metsäinen ja kalliainen Kannelkallion puistoalue, jossa kasvaa mm. kookkaita mäntyjä, haapaa ja pihlajaa. Lisäksi Paimenhuilunpolun korttelipuistossa ja Pajupillintien puistometsässä sekä Notkopuistosta Hämeenlinnanväylän suuntaan johtuvalla kapealla viherkaistalla kasvaa luontaista metsäpuustoa. Maastonmuodoiltaan alue on vaihtelevaa, maaston korkeimman kohdan sijoituessa alueen keskiosiin. Avokalliot keskittyvät Kannelkallion alueelle. Vanhaistenpuiston itäosassa on liito-oravan ydinalue.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Vanhan Kannelmäen puusto sijaitsee pääasiassa puistoissa ja pihoilla. Kaikki puistot ovat puustoisia tai suurelta osalta puustoisia. Vuonna 2019 kartoitettu metsä- ja puustoinen verkosto ei ulotu osa-alueelle. Alueen nykyiset viheralueet muodostavat kuitenkin paikallisesti puustoisien viheralueiden sarjan, joka on yhteydessä mm. Hämeenlinnanväylän varren laajempiin metsäalueisiin kapeiden ja pääosin puustoisien viheralueiden kautta. Tämä keskeinen asemakaavoituksen osoitettu puustoinen jalankulkuyhteys on lähes 700 metriä pitkä puistoreitti ja ulottuu Runopolun ja Tanotorventien käänköpaikoilta Notkopuiston kautta Kantelettarentien varrelle saakka.

Niittyverkosto

Vanhan Kannelmäen alueella ei ole niittyverkoston kannalta merkittäviä niittykokonaisuuksia, mutta alueen puistojen nurmialueet ja katujen pientareet sekä väljät nurmipintaiset piha-alueet tarjoavat niittylajistolle tukialueita. Osa-alueen nurmialueet ovat pääosin pienialaisia eivätkä muodosta selkeitä verkostollisia yhteyksiä alueen sisällä.

Siniverkosto

Alue kuuluu Mätäjoen valuma-alueeseen. Vanhan Kannelmäen alueen sinirakenne ja –verkosto on käytännössä näkymättömissä ja perustuu veden ohjaukseen putkissa. Vanhaistenpuiston reunametsikössä on avojoja. Lämpisemättömiä pintoja on yli 50 % pinta-alasta. Väljät tonttipihat kuitenkin pidättävät hulevesiä, vaikka maaperä ei kaikkialla lämpisevä olekaan.

Maiseman ja luonnon tavoitteet

- Puistojen luontaiset metsiköt ja puustoiset alueet ovat elinvoimaisia ja niitä ylläpidetään
- Puistopuuston lajisto on monipuolista ja lajistossa vaalitaan 1950- ja 1960-luvulle tyypillisiä puulajeja ja -lajikkeita.
- Alueen keskeisillä kaduilla on elinvoimaiset ja yhtenäiset katupuurivit.
- Alueella on toimiva metsä- ja puustoinen verkosto ja alueen keskeisiltä puustoisilta puistoalueilta on paikallinen yhteys Hämeenlinnan väylän metsäalueille.
- Puisto- ja katuviheralueiden monimuotoisen ja pölyttäjävälisen ruohovartisen ja puuvartisen kasvillisuuden lisääminen.
- Niittyverkoston askelkivien ja tukialueiden ekologista laatua on parannettu. Esim. verkostollisesti keskeisiä ja vähällä käytöllä olevia puistonurmia ja katualueiden nurmikaistoja on muutettu niityiksi ylläpidon keinoin ja niitä hoidetaan monilajisina ja -muotoisina.
- Niittyalueiden kehittämisessä huomioidaan alueelle tunnusomaiset ominaispiirteet, kuten puistojen nurmipinnoilta nousevat metsä- ja puistopuut sekä pihojen ja puistojen nurmialueiden jatkuminen saumattomasti yleisiltä alueilta tonteille.
- Tavoitteena on säilyttää oleva tilanne ja estää lämpisemättömien pintojen määrän lisääntyminen.
- Tavoitteena on asuinrakentamisen uudisrakennus- ja saneerauskohteissa ja katusaneerausten sekä puistojen perussaneeruksen yhteydessä huomioida hulevesien määrällinen ja laadullinen hallinta hulevesien syntypaikalla kohteen ja alueen nykyiset arvot huomioiden.

Reitistöt, kadut ja aukiot

Vanhan Kannelmäen katuverkosto koostuu kokoojakaduista ja asuntokaduista. Katuverkosto on säilynyt alkuperäisen asemakaavan mukaisena. Alueen liikenteellisen rungon muodostavat Vanhaistentiestä ja Kanneltiestä koostuva silmukkatie ja etelään johtava Kantelettarentie. Katujen risteyksessä on liikenneymppyrä. Vanhaistentiehen liittyvää Kaarelantietä pitkin on yhteys Hämeenlinnan väylän alitse. Pajupillintie on Kaarelantien yhdistyvä asuntokatu. Kadut ovat asfalttipintaisia ja niiden molemmin puolin on reunakivillä erotetut jalkakäytävät. Alueelle on tyypillistä, että asfalttipintaiset jalkakäytävät liittyvät suoraan viheralueisiin ilman reunakiviä. Erotuskaistat ovat uusilla tai uusituilla osilla noppakivettyjä, kunnostamattomilla osuuksilla betonikiveä. Kanneltiellä on jäljellä betonikivisiä reunakiviä erotuskaistoilla (tarkista). Liikenneymppyrässä on pensasistutuksia, muuten istutettua katuviherää ei ole. Kanneltie, Vanhaistentie, Kaarelantie ja Kantelettarentie ovat joukkoliikenneitä. Alueelle on tyypillistä, että katuihin rajautuvat puustoiset piha- ja puistoalueet tekevät katunäkymistä vehreitä.

Alueen luoteisreunaan, Soittajantien ja Kanneltien varteen on pyöräliikenteen tavoiteverkossa osoitettu Kannelmäen baana. Notkokuiston ja Pajupillintien puistometsän läpi kulkeva kevyenliikenteenväylä on tavoitteellinen pyöräilyn pääreitit alueen läpi. Korttelien välissä kulkeva vehreä Kannelpolku sekä Vanhaistenpuiston läpi kulkevat puistoraitit muodostavat tärkeitä paikallisia kävelyn ja pyöräilyn reittejä alueelle. Suurin osa katujen yhteydessä olevista jalkakäytävistä on määritelty esteettömyyden perustason mukaisiksi reiteiksi. Lisäksi Vanhaistenpuistossa on esteettömyyden erikoistason reittejä, joita pitkin pääsee mm. Kannelmäen kirkolle ja koululle.

Tavoitteet:

- Piha- ja puistoalueisiin rajautuvat asfalttipinnat ovat reunakivettömiä alueen ominaisesti.
- Baanaverkosto palvelee alueen läpi kulkevaa pyöräliikennettä.
- Katunäkymät säilyvät alueelle tyypillisesti vehreinä.
- Katujen ja katuviheralueiden kunnostuksessa huomioidaan aikakaudelle tyypilliset piirteet, suunnitteluperiaatteet ja kasvivalinnat.

Kuva 3. Näkymä Vanhaistentieltä.

Puistot ja kasvillisuus

Vanhan Kannelmäen väljän kaupunkirakenteen ansiosta alueella on verrattain suuri määrä puistoja. Puistot ovat tyypillisimmillään puustoisia ja pienialaisia puistikoita tai kapeita viherkaistoja. Rakennetut puistoalueet muodostavat toiminnallisten viheralueiden sarjan alueen keskiosiin. Näistä Vanhaistenpuisto on alueen tärkein ja laajin puistoalue. Puustoisien ja vehreän puiston keskellä sijaitsee leikkipuisto Kannelmäki, jonka keskeinen toiminnallinen leikkialue on aidattu. Leikkipuistorakennuksen lisäksi puistossa on kaksi pelikenttää ja koirapuisto. Puistossa risteilee useita kivituhkapintaisia puistoraitteja. Puiston kasvillisuus koostuu pääosin alueella säilytetystä luonnonpuustosta, jonka lomaan on istutettu puuryhmiä ja yksittäispuita sekä pensasistutuksia. Lajisto on tavanomaista. Pitkälti 1960-luvun asussa säilynyt Pieni Kannelpuisto on luonteeltaan läpikulkupaikka, mutta sen eteläosassa on pieni kivetty oleskelualue liuskekivet vesialtteen ja ruusuistutuksineen. Puiston kasvillisuutta hallitsee istutettu koivikko. Notkokuiston avointa keskiosaa reunustaa mm. vaahteroiden ja hevostakanjan, havupuiden muodostama monilajinen istutus. Puiston kivituhkakentällä on kuntoilupaikka. Pienen Kannelpuiston ja Notkokuiston kasvillisuus on kokonaan istutettua.

Pajupillintien puistometsän läpi kulkee tärkeä kevyenliikenteen reitti. Kannelkalliolla on säilynyt ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita.

Tavoitteet:

- Alueella säilytetään ja vaalitaan nykyistä viherkannetta ja viheralueiden välisiä yhteyksiä ja jatkuvuutta sekä pidetään huolta kasvillisuuden elinvoimaisuudesta.
- Rakennettuja viheralueita ylläpidetään, hoidetaan ja kunnostetaan 1950-60-luvulla muodostuneena yhtenäisenä kokonaisuutena.
- Olevaa kasvillisuutta vaalitaan ja uusitaan tarvittaessa siten, että aikakaudelle ja alueelle tyypilliset istutukset ja luontaiseen metsäpuustoon pohjautuva ulkoasu säilyy.
- Puistojen kunnostuksessa huomioidaan aikakaudelle tyypilliset piirteet, suunnitteluperiaatteet ja kasvivalinnat, erityisesti Pienen Kannelpuiston osalla.

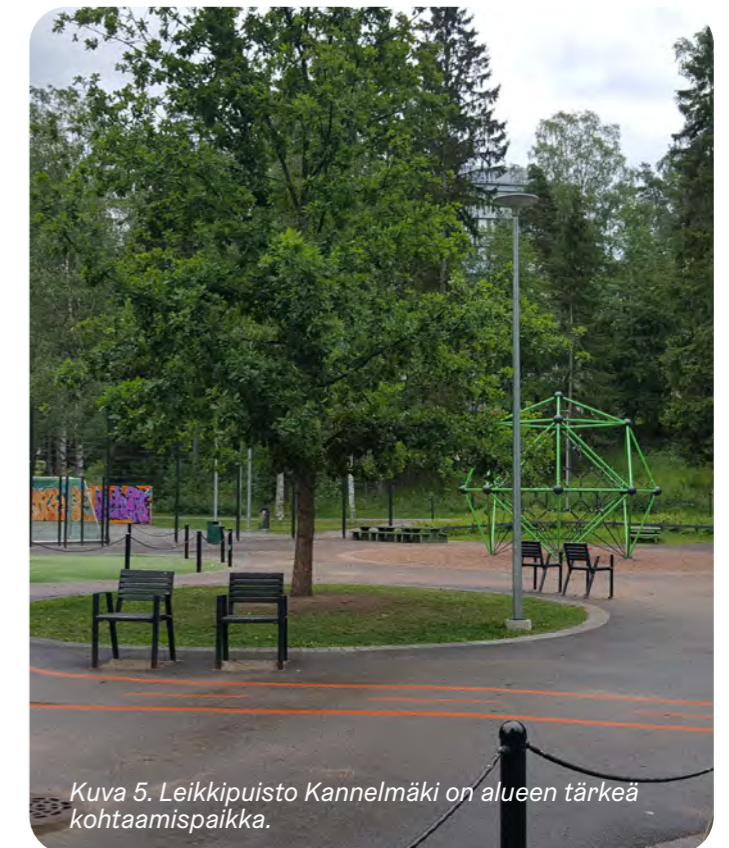
Kuva 4. Pienen Kannelpuiston oleskelupaikka ja ruusut

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Puistojen kalusteet ja varusteet ovat tyyppiltään ja ilmeeltään vaihtelevia. Vanhaistenpuisto on kunnostettu 2017, ja sen kalustus on kaupunkikalusteohjeen mukainen. Alueen puistot ja kevyenliikenteen reitit ovat valaistu pylväsvalaisimin.

Tavoitteet:

- Tavoitteena on säilyttää ja vaalia alueen alkuperäistä ulkoasua.
- Alueen kortteille on laadittu korjaustapaohje, jonka piha-alueille määriteltyjä periaatteita noudatetaan myös julkisilla alueilla. Rakenteiden tulee olla aikakauden tyyliin sopivia ja ulkoasultaan vaatimattomia.
- Uusittavien kalusteiden ja varusteiden mallien ja pintamateriaalien yhteensopivuus aikakauden tyyliin ja alueen luonnonläheisen ilmeen kanssa huomioidaan.
- Ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteiden suojavarusteet suunnitellaan ja ylläpidetään yhteistyössä kaupunginmuseon sekä tarvittaessa Museoviraston kanssa. Linnoituslaitteiden yhteydessä infotaulut ovat suotavia etenkin tärkeimmissä kohteissa.

Kuva 5. Leikkipuisto Kannelmäki on alueen tärkeä kohtauspaikka.

Kuva 1. Näkymä Kirjokalliontieltä.

Kuva 2. Maununnevan osa-alueen alueerajaus.

7. Maununneva

Alueen yleiskuvaus

Maununneva on luonteeltaan vihreä pientaloalue. Aluetta rajaa pohjoisessa Hakuninmaan asuinalue ja idässä Keskuspuiston pellot ja metsät. Etelässä alue rajautuu Kehä I:seen ja lännessä Hämeenlinnanväylään.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Maununnevan pienimittakaavainen ja vihreä kaupunkikuva koostuu katuihin rajautuvista pientaloista puutarhoineen sekä asutuksen väleihin jätetyistä metsäisistä alueista. Pientalorakentamisen mittakaavasta poikkeavat lähinnä koulurakennukset, Mörssärin aukion kaupallisten palvelujen rakennukset ja jäähalli. Maununnevaa kahdelta sivulta rajaavat väylät eivät meluesteiden ja suojakasvillisuuden ansiosta näy alueen sisälle, mutta liikenteen melu muistuttaa niiden olemassaolosta.

Maununnevan erityisenä arvona on 1900-luvun puolivälin jälkeen rakentunut pientaloalue, jonka ominaispiirteet erityisesti kaupunkikuvan, mittakaavan ja katuverkoston osalta ovat säilyneet. Alueella on myös asemakaavalla suojeltuja ympäristön kannalta arvokkaita rakennuksia. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita ovat ensimmäisen maailmansodan aikaiset maalinnoitteet, joita on säilynyt kalliisilla alueilla. Osa näistä sijaitsee puistoalueilla, Kasemattikallioilla ja Kaarelan raitin viheralueella.

Yleiset tavoitteet

- Maununneva on vihreä, luonnonläheinen asuinalue, josta on hyvät virkistysyhteydet Keskuspuistoon ja Kannelmäen palveluihin.
- Puistot, metsiköt ja pihat muodostavat mosaikkimaisen viherverkoston, joka on yhteydessä laajempiin viheralueisiin.
- Alueen arvokkaiden kasvillisuuskohteiden säilyminen turvataan.

Kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön tavoitteet

- Maununnevan 1900-luvun puolivälistä saakka rakentunutta pientaloihin ja niiden vehreisiin pihoihin perustuvaa kaupunkikuvaa vaalitaan säilyttämällä alueen ominaispiirteitä, kuten mittakaavaa sekä vihreää kaupunkikuvaa ja välttämällä tarpeetonta modernisointia.
- Linnoituslaitteita ja niiden ympäristöjä suojellaan ja ylläpidetään kulttuurihistorialliset- ja luontoarvot huomioiden. Linnoituslaittealueilla on alueen historiasta, kasvillisuudesta ja arvosta kertovia infotauluja.

Maisema ja luonto

Maununnevan alue on rakentunut 1950-luvulta lähtien moreeni- ja kalliopiteiselle kumpuilevalle metsäalueelle. Alueella säilyneet metsäalueet ovat pienialaisia tai kapeita ja pitkänomaisia.

Maununnevan luonnonsuojelualue sijaitsee alueen pohjoisosassa. Sen arvo perustuu soiseen metsäluontoon. Kasemattikallio on kasvillisuuden kannalta arvokkaaksi määritelty alue, jonka arvo perustuu mm. linnoituslaitteiden yhteydessä oleviin ketojen ja kangasmetsän silmälläpidettäviin ruohovartisiin kasvilajeihin. Lisäksi alueen runsaslahopuustoinen kangasmetsä ovat luokiteltu METSO-kohteeksi. Kasemattikallion metsässä kasvaa mm. yli 100 vuotiaita mäntyjä.

Alueen pohjoisosissa, Kaarelan raitin ja Kanneltien välissä on liito-oravan ydinalue. Sen ja Keskuspuiston ydinalueiden välillä on liito-oravan liikkumisreitti Pitkäpuistoa pitkin ja Nevapuistoa pitkin.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Maununneva sijaitsee Keskuspuiston laajojen ydinmetsien äärellä. Alueen pohjoisosassa kulkee metsistä ja metsiköistä muodostuva alueellinen yhteys, joka yhdistää Mätäjokilaakson Keskuspuistoon. Pientaloalueen vihreät piha-alueet ja kadun varren istutukset toimivat verkoston tukialueina.

Niittyverkosto

Niittyverkoston kannalta merkittävä on Kasemattikallion maalinnoituksiin liittyvä arvokas linnoitusketokasvillisuusalue, joka toimii niittyverkostossa askelkivenä. Selkeitä yhteyksiä askelkiveltä ei ole niittyverkoston mukaisiin niittykeskittymiin. Keskuspuiston avoimet alueet sekä pientaloalueen avoimet nurmialueet toimivat kuitenkin paikallisina niitylajiston tukialueina.

Siniverkosto

Maununnevan länsiosa kuuluu Mätäjoen valuma-alueeseen, Keskuspuiston vastainen itäosa Haaganpuron valuma-alueeseen ja koilliskulma Näsiinjoen-Tuomarinkylänojan valuma-alueeseen. Alueen läpäisemättömien pintojen osuus on kohtuullisen suuri (17-43%). Alueen pienvesistöt ovat niukat, avouomia on metsäisillä alueilla ja katujen varsilla. Nevanpuiston yhteydessä sijaitseva Maununnevan luonnonsuojelualue käsittää suon.

Kuva 3. Kivetty Mörssärin aukio sijaitsee keskeisesti Maununnevilla.

Maiseman ja luonnon tavoitteet

- Puistoalueiden puusto ja metsät ovat elinvoimaisia ja monimuotoisia. Luonnon monimuotoisuutta lisätään metsissä.
- Rakentamiseen rajautuvat reunat ovat hoidettuja, kulutusta kestäviä, monimuotoisia ja kerroksellisia.
- Metsäverkoston alueelliset ja paikalliset yhteydet säilyvät puustoisina. Uusia paikallisia yhteyksiä listataan ja nykyisiä parannetaan/täydennetään.
- Metsä- ja puustoisten verkoston alueelliset ja paikalliset yhteydet tukevat liito-oravan liikkumista alueella.
- Metsien ja luontoalueiden liiallista kulutusta hillitään ja tarvittavin paikoin estetään.
- Kasemattikallion metsät ja ketokasvillisuus on elinvoimaista.
- Maununnevan luonnonsuojelualueen suokasvillisuus on elinvoimaista.
- Kasemattikallion arvokkaan linnoituskedon kasvillisuus ja asema askelkivenä säilyy. Kertoalueen umpeenkasvamista on ehkäisty riittävällä hoitotoimenpiteillä. Kohteen kulumista on ehkäisty ohjaamalla kulkua ja tiedottamalla kohteen arvoista.
- Niittyverkoston askelkivien ja tukialueiden ekologista laatua on parannettu. Esim. verkostollisesti keskeisiä ja vähällä käytöllä olevia puistonurmia ja katualueiden nurmikaistoja on muutettu niityksi ylläpidon keinoin ja niitä hoidetaan monilajisina ja -muotoisina.
- Puistoalueiden ja katuviheralueiden ruohovartinen ja puuvartinen kasvillisuus on monimuotoista ja pölyttäjätavallista.
- Metsien reunavyöhykkeiden lajisto on monilajinen ja pölyttäjätavallinen. Alueella on säilytetty lahoppuuta.
- Luonnonsuojelualueen suon vesitalous säilyy muuttumattomana.
- Katu- ja puistoalueiden hulevesien hallinnan kehittäminen määrällisesti ja laadullisesti. Alueen avouomat ovat viivyttyviä ja parantavat jokiin ja puroihin valuvan huleveden laatua.
- Lämpisevien pintojen lisääminen.

Kuva 4. Estetien leikkipaikka sijaitsee Juoksuhaudantien varressa

Reitistöt, kadut ja aukiot

Alueen katuverkosto tukeutuu pohjois-eteläsuunnassa kulkevaan kokoojakatuun Kaarelantiehen, johon melko lyhyet ja hieman kaartuilevat tonttikadut yhdistyvät. Jalankulun ja pyöräilyn reitistöt ovat kattavat ja sijaitsevat pääosin katualueilla. Hämeenlinnanväylän sivulla kulkee lisäksi jalankulun ja pyöräilyn pääreitti. Päiväkotien, ryhmäkodin ja koulujen yhteydessä on esteettömyyden perustason reittejä.

Tavoitteet:

- Alueen pohjoisosassa kulkee poikittainen baanayhteys (pyöräilyn tavoiteverkosto, uusi)
- Toimiva jalankulun ja pyöräilyn reittiverkosto ja esteettömine osuoksineen säilyy. Alueen tiivistäminen ei saa heikentää reitti yhteyksiä.

Kuva 5. Kirjokallionpolku, Hämeenlinnanväylän alikulku

Puistot ja kasvillisuus

Rakennettuja viheralueita on suunnittelualueella vähän. Maununnevalle viheralueiden kasvillisuus on pääosin luonnonhoidon piiriin kuuluvaa metsää. Viheralueiden palvelut keskittyvät Kirjokivenpuistoon ja Pitkäpuistoon, joissa molemmissa on leikkipaikka ja pelikenttä. Kirjokivenpuistossa on pensasistutuksia. Kasvillisuuden kannalta merkittäviä alueita ovat Kasemattikallion metsät ja linnoitusketokasvillisuus sekä Maununnevan luonnonsuojelualueen suokasvillisuus. Alueen istutetun kasvillisuuden määrä on pieni, puistojen toiminnallisten alueiden yhteydessä on puu- ja pensasistutuksia. Väylien varrella on suojaviheralueita, joille on istutettu puuvartista kasvillisuutta. Katuvihreä on tyypillisesti nurmikkoa, jolla kasvaa satunnaisesti yksittäispuita tai harvoja puuryhmiä.

Tavoitteet:

- Puistoalueet ovat metsäisiä, turvallisia ja palvelevat monipuolisesti erilaisia käyttäjäryhmiä.

Kuva 6. Kaarelantien ja Kanuunatien risteys

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Maununnevan julkisilla alueilla on hyvin vähän rakenteita. Kalusteet ja varusteet ovat kaupunkikalusteohjeen mukaisia. Ajoratat ovat pääosin asfaltoituja, osa asuntokaduista on sirotepintaisia. Betonikiveystä on Mörssäriaukiolla ja aukion ympäristössä. Puistojen polut ja ulkoilureitit ovat kivituhkapintaisia.

Tavoitteet:

- Mahdollisten rakenteiden materiaalit ovat yksinkertaisia ja laadukkaita, kuten luonnonkiveä.
- Valaisintyytit on valittu aikakauden henkeen sopiviksi.
- Ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteiden mahdolliset suojarusteet soveltuvat ympäristöönsä. Tärkeimpien kohteiden yhteyteen, kuten Kasemattikalliolle toteutetaan infotaulu.

Kuva 7. Maunuevan luonnonsuojelualueen pitkospuut

8. Hakuninmaa

Alueen yleiskuvaus

Hakuninmaa sijaitsee Kaarelan itä- ja pohjoisosassa ja sen läpi kulkee Hämeenlinnanväylä. Idässä alue rajautuu Keskuspuistoon, pohjoisessa väylän itäpuolella Kuninkaantammen rakentuvaan asuinalueeseen ja länsipuolella Vantaan Vaskipellon alueeseen. Lounaisen rajan muodostaa Mätäjoki, etelässä väylän länsipuolella sijaitsee Kannelmäki ja väylän itäpuolella Maununneva. Hakuninmaa on suurelta osaltaan pientalovaltaista asuinalueita. Idässä asuinrakentamisen välissä on Keskuspuistoon yhdistyviä metsäalueita. Länsipuolella Mätäjoenlaakson ja sen osin säilyneet viljelysalueet ympäröivät asutusta.

Hakuninmaan alueella on niukasti toimitiloja tai julkisia palveluita. Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipiste sijaitsee Mätäjokilaakson reunalla. Perhekunnantiellä alueen itäosassa on päiväkotia ja lisäksi alueen länsiosassa Sorolantiellä on ruotsinkielinen koulu ja päiväkotia. Alueella on yhteensä kolme leikkiä paikkaa, jotka sijaitsevat Serkustenpuistossa, Esikoistenpuistossa ja Hämeenlinnanväylän virkistysalueella.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Hakuninmaan länsiosa on pääosin 1950-luvulla rakennettua rintamamiestaloaluetta. Osa alueen asuinrakennuksista on suojeltu asemakaavalla ympäristön kannalta arvokkaana rakennuksena. Hakuninmaan itäosa koostuu pääosin 1980- ja 1990-luvuilla rakennetuista yksi- ja kaksikerroksisista rivi- ja paritaloista.

Hakuninmaan länsipuolella Mätäjoenlaakson reunalla sijaitsee useita muinaisjäännösalueita: kaksi kivikau-

tista asuinpaikkaa, yksi historiallisen ajan asuinpaikka sekä ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita.

Yleiset tavoitteet

- Hakuninmaa on vehreä ja luonnonläheinen asuinalue, josta on hyvät yhteydet Keskuspuistoon ja Mätäjokilaakson viheralueiden palveluihin.

Kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön tavoitteet

- 1950-luvun vehreän ilmeen ja pienipiirteisyyden vaaliminen Hakuninmaan länsiosan kaupunkikuvassa
- Linnoituslaitteiden säilyttäminen, hoito ja kunnossapito kulttuurihistorialliset ja luontoarvot huomioiden.

Maisema ja luonto

Mätäjoen laaksoon yhdistyville pelloille ja niitä ympäröiville metsäalueille rakentuneen Hakuninmaan maisema on pienipiirteistä ja vaihtelevaa. Vehreitä pihvoja ja puutarhoja ympäröivät edelleen niityt ja pellot tai metsäalueet. Hämeenlinnanväylälle ei näköyhteyttä useinkaan ole, mutta liikenteen melu kantautuu syväälle alueen sisälle.

Alueen luontoarvot keskittyvät itäisellä puolella Keskuspuistoon yhdistyville metsäalueille, jossa on linnuston ja kasvillisuuden kannalta arvokkaita alueita sekä arvokkaita METSO-kohteita. Lännessä luontoarvot keskittyvät kasvillisuuden kannalta arvokkaaseen Håkansbergin ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteita käsittävään kallioalueeseen ketoineen ja niittyineen. Håkansbergin kallioalue on myös METSO-kohde. Lisäksi Hakuninmaanpuistossa on kaksi arvokasta kasvillisuuskohtetta: Esikoistentien lehtorinne sekä Kimpitien suoalue.

Hakuninmaan pohjoisosassa Hämeenlinnanväylän länsipuolella sekä Keskuspuistoon reunalla on liito-oravan ydinalueita.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Hakuninmaan puustoinen ja metsäinen verkosto koostuu pääosin alueen runsaspuustoisista puistoalueista, jotka yhdistyvät itäosistaan Keskuspuistoon metsiin. Verkostoa täydentävät asuinpihojen rehevä puusto ja kasvillisuus. Hämeenlinnanväylä luo katkoksen alueen puustoiseen verkostoon. Väylän varrella kasvaa kuitenkin paikoitellen reilustikin puustoa, kuten väylän itäreunalla Kalanninpuistossa.

Niittyverkosto

Kuninkaantammen pohjoisosaa rajaavan Vantaanjoen niittykeskittymä ulottuu Kuninkaantammenpuistoon. Niittykeskittymien välillä kulkeva ensisijainen yhteys kulkee Kuninkaantamentien ja sen vierellä kulkevan voimalinjan kautta Maria Wiikinpuistoon ja siitä eteenpäin Hämeenlinnanväylän yli kohti Mätäjokea. Kuninkaantammen eteläreunassa on verkostoon merkitty irrallisia askelkiviä pitkin kulkeva poikkittais-yhteys - "mahdollisesti tutkittava yhteys".

Siniverkosto

Hakuninmaan itäosa kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen ja länsiosa Näsinojan-Tuomarinkylänojan valuma-alueeseen. Alueen siniverkoston osia ovat Mätäjokeen laskevat Hakuninmaanoja ja johtoaukealla oleva oja, Hakuninmaanpuiston suo- ja kosteikkoalueet sekä useat pienemmät ojat puistoissa ja katujen varsilla. Hakuninmaanoja on eteläosastaan osin putkitettu. Läpäisemättömien pintojen osuus on alueella maltillinen.

Maiseman ja luonnon tavoitteet

- Tarpeetonta kulkemista kulutusherkillä luontoalueilla, kuten kosteikko- ja lehtoalueilla, on rajoitettu.
- Metsiköiden ja metsäalueiden luontaisesti kehittyneen puuston säilyttäminen ja ylläpito.
- Alueen sisäiset puustoisien verkoston yhteydet ovat toimivat. Puustoisien verkoston yhteydet jatkuvat alueelta saumattomasti itään Keskuspuistoon, pohjoiseen Helene Schjerfbeckin puistoon sekä länteen Mätäjokilaaksoon.
- Hämeenlinnanväylän verkostollista estevaikutusta on minimoitu nykyisen puuston säilyttämisellä, ylläpidolla ja/tai uusilla puustutuksilla.
- Johtoaukeiden ja peltoalueiden säilyttäminen avoimina. Alueiden ruohovartinen kasvillisuus on monimuotoista.
- Katujen pientareiden kasvillisuus on monimuotoista ja pölyttäjätasvällistä. Pientareet toimivat niittyverkoston tukialueina ja askelkivinä.
- Håkansbergin linnoituskallion niittyjen säilyttäminen ja ylläpito arvokohteen mukaisesti.
- Ojat ja avouomat ovat ilmeeltään luonnonmukaisia ja kasvillisuudeltaan monimuotoisia.
- Hakuninmaanojan putkitetuista osuuksista on kehitetty avoimia ja monipuolisia hulevesiäiteitä, jotka tukevat samalla alueen virkistys- ja maisemallisia arvoja.
- Suo- ja kosteikkoalueiden säilymisen turvaaminen.

Kuva 5. Eskoisenpuiston leikkipaikkaa reunustaa runsas puusto

Reitistöt, kadut ja aukiot

Hakuninmaan katualueiden pinnoitteet ovat paikoin huonokuntoisia ja osa alueen mutkittavista tonttaduista on edelleen sorapintaisia. Viheralueiden ulkoilureitistö on varsin kattava, mutta paikoin reitit ovat vaikeasti hahmotettavia. Perhekunnantiellä on puutuva suojatie jalkakäytävältä Maununevan suoalueelle.

Hämeenlinnanväylä, jossa on kaksi alikulkua, muodostaa erityisesti pohjoisosassa esteen alueen poikittaisille yhteyksille. Alueella on vähäisesti esteettömyyden perustason reittejä.

Tavoitteet:

- Tonttikadut ovat päällystettyjä.
- Nykyisen reitistön viihtyisyyden ja turvallisuuden ylläpitäminen ja mahdollinen esteettömyyden parantaminen.
- Keskuspuistoon, Mätäjokilaaksoon ja Kuninkaantammen jatkuvat virkistysyhteydet ovat yhtenäisiä ja helposti hahmotettavia.
- Hämeenlinnanväylällä on uusi alikulku Helene Schjerfbeckin puiston ja Runonlaulajantien puiston välillä.
- Perhekunnantien uusi suojatie Maununevalle päin.

Kuva 6. Näkymä Perhekunnantieltä

Puistot ja kasvillisuus

Hakuninmaalla istutettua kasvillisuutta on lähinnä leikkipaikkojen ja vastaavien toiminta-alueiden yhteydessä. Metsäisten puistoalueiden luontaisesti kehittynyt kasvillisuus on suurelta osin tiheää, näkymiä peittävää ja varjostavaa. Katuvihreää on niukasti ja lähinnä isompien katujen, kuten Kalannintien varrella. Hämeenlinnanväylän varrella on lisäksi suojaistutuksia. Alueen leikkipaikat ovat pieniä ja osin huonokuntoisia. Puistoalueilla on vähäisesti toimintoja.

Tavoitteet:

- Viheralueet tarjoavat paikallisia virkistysmahdollisuuksia eri-ikäisille asukkaille.
- Alueen itä- ja länsipuolilla on monipuoliset peruskorjatut leikkipaikat.
- Leikkipaikkojen, toiminnallisten puistoalueiden ja pääulkoilureittien varsien kasvillisuus pidetään kunnossapidon keinoin riittävän avoimena ja turvallisena.

Kuva 7. Näkymä Hakuninmaanpuistosta

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Hakuninmaan julkisilla alueilla on hyvin vähän rakenteita, varusteita ja kalusteita. Puistojen kalusteet ovat suurelta osin vaatimattomia ja paikoin huonokuntoisia. Alueen pintamateriaaleina on käytetty pääasiassa asfalttia ja kivituhkaa. Ulkoilureittien ja puistoalueiden valaistus on monin paikoin puutteellinen.

Tavoitteet:

- Alueella on riittävästi viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta lisääviä kalusteita ja varusteita, kuten penkkejä.
- Alueella on riittävästi virkistyskäyttöä tukevia opasteita.
- Pääulkoilureitit ja toiminnalliset puistoalueet, kuten leikkipaikat, ovat valaistut.
- Hämeenlinnanväylän alikulkujen valaistus on riittävä.

Kuva 8. Håkansbergin kalliokeoilla kasvaa arvokasta kasvillisuutta.

Kuva 1. Taidemaalariinkatu on kapea ja kaareva kokojakatu. Kadulle on mahtunut vain muutamia katupuuta

Kuva 2. Kuninkaantammi osa-alueen aluerajaus

9. Kuninkaantammi

Alueen yleiskuvaus

Kuninkaantammi sijaitsee pääosin kallioselänteellä Hakuninmaan pientaloalueen pohjoispuolella aivan Vantaan rajalla. Vantaanjoki sivuaa aluetta pohjoisessa ja itäpuolella leviävät Keskuspuiston metsät. Kuninkaantammi on saanut nimensä alueella yhä kasvavasta tammesta, jonka tarinan mukaan istutti 1700-luvulla Ruotsi-Suomen kuningas.

Kuninkaantammiin uusi noin 5500 asukkaan asuinalue on rakentunut vuodesta 2016 lähtien entiselle teollisuusalueelle, HSY:n vedenpuhdistamon ja 1970-luvulla valmistuneen painotalon läheisyyteen. Alueen länsiosan, Kuninkaantammi aluekeskustan asuinkorttelit ovat pääosin valmistuneet vuoteen 2022 mennessä. Itäosien korttelien tavoitteena rakentua 2030-luvulle mennessä. Alueella sijaitsee vuonna 2023 valmistunut Kuninkaantammi koulu ja päiväkotit. Alueen koillisosassa sijaitsee pientaloalue ja metsäinen Kuninkaantammi puistoalue. HSY:n vedenpuhdistamon ja uuden aluekeskustan väliin on kaavoitettu pientaloalue. Alueen pohjoisosassa, Vantaan rajalla on voimalinja.

Kaupunkikuva ja kulttuuriympäristö

Kuninkaantammi alue on tiivis ja kerrostalovaltainen. Lyhyellä aikavälillä rakentunut aluekeskus on kaupunkikuvaltaan monimuotoinen, mutta eheä. Rakennuskanta on aluekeskuksessa uutta ja värikästä. 4-5 kerroksiset asuinkorttelit sijoittuvat spiraalimaisen katuverkoston varrelle luoden tunnistettavaa kaupunkirakennetta ja kaupunkikuvaa. Kerrostalojen lomaan sijoittuu matalia kaupunkipientaloja sekä vehreitä korttelipihoja hulevesiaiheineen. Alueelle omaista ovat pienet katuaukiot,

johon on integroitu toiminnallisuutta, esim. petankkenttä. Tiiviin asuinkorttelien vastapainona on metsäalueita, jotka työntyvät asuinalueelle pohjoisesta ja lännestä sekä laajat rakennetut puistoalueet alueen eteläosissa. Alueen pohjoisosassa kulkeva Kuninkaantammentie on kulttuurihistoriallisesti arvokas maantie, jonka linjaus on suojeltu. Hakuninmaan länsipuolella Kuninkaantammentie kulkee osana viheralueen virkistysreitistöä, itäpuolella katualueena. Kuninkaantammi pohjoisosassa, Fanny Churberginkallion metsäisellä puistoalueella on rautakaivoskuoppia, jotka ovat muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäänneksiä. Kuninkaantammissa ei sijaitse arvopäristökohteita tai puistoihin.

Yleiset tavoitteet

- Kuninkaantammi on vehreä, ekologisesti kestävä ja yhteisöllinen jalankulkukaupunki.
- Aluetta reunustavat metsät säilyvät puustoisina ja metsäisinä.

Kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön tavoitteet

- Säilytetään alueen ominaispiirteisiin kuuluvat metsäalueet elinvoimaisina.

Maisema ja luonto

Kuninkaantammi on rakentunut Keskuspuiston äärelle metsäiselle selännealueelle. Metsäisiä alueita on säilynyt pääosin alueen reunoilla, jonne osin metsäiset puistoalueet ja viheralueet sijoittuvat. Lisäksi luontaisista puustoa on vähäisessä määrässä säilytetty myös Taidemaalariinpuistossa sekä koulun tontilla. Lähiluon-

tona toimivat lähimetsät ovat korttelien läheisyydessä pahoin kuluneet. Lähiluonto koostuu avarista alueista, mäntyvaltaisista kallioista sekä vaihtelevista sekametsäistä.

Palettilampi alueen kaakkoisosassa on osa tärkeää lepakkoaluetta ja Palettilammen itäpuolinen reunama liittyy saumatta Keskuspuistoon ja kuuluu Haltialan linnustollisesti arvokkaaseen metsään. Itse kuninkaantammi on määritelty luonnonsuojelulain mukaisesti luonnonmuistomeriksi. Kuninkaantammi alue rajautuu pohjoisessa Vantaanjokeen, joka on Natura-alueita.

Fanny Churberginkallion puistoalueella on liito-oravan ydinalue, joka on osin jäänyt uuden pientaloalueen alle. Helene Schjerfbeckin puiston alue on merkitty yhteystarve, joka yhdistää Keskuspuiston ydinalueet Hämeenlinnanväylän varren suunniteltavaan ylityspaikkaan. Palettilammen itäpuolinen metsä on merkitty liito-oravan ydinalueeksi. Osa Kuninkaantammi puiston luonnonmukaisemmista metsikköalueista on merkitty arvokkaiksi metsäkohteiksi, mm. lehdoksi ja metsäiseksi kallioiksi. Vedenpuhdistamon alueella on lisäksi lehtomaista sekametsää, jossa kasvaa runsaasti mäkiminttua.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Kuninkaantammi läntiset metsäalueet on määritelty ydinmetsiksi, jotka yhdistyvät Helene Schjerfbeckin metsiköiden ja niukkapuustoisien tukialueiden kautta Keskuspuiston ydinmetsään. Myös Kuninkaantammi puiston metsäalueet ovat osa metsäverkostoa ja sen kautta kulkee alueellinen yhteys Keskuspuistosta kohti pohjoista.

Niittyverkosto

Kuninkaantammi pohjoisosaa rajaava Vantaanjokilaakson niittykeskittymä ulottuu Kuninkaantammi puistoon. Niittykeskittymien välillä kulkeva ensisijainen yhteys kulkee Kuninkaantammi tien ja sen vierellä kulkevan voimalinjan kautta Maria Wiikinpuistoon ja siitä eteenpäin Hämeenlinnanväylän yli kohti Mätäjokea. Kuninkaantammi eteläreunassa on verkostoon merkitty irrallisia askelkiviä pitkin kulkeva poikkittais-yhteys - ”mahdollisesti tutkittava yhteys”.

Kuva 3. Kuninkaantammi tietä reunustaa vehreä kasvillisuus.

Siniverkosto

Kuninkaantammen alue jakautuu Vantaanjoen ja Mätäjön valuma-alueisiin. Alueen nykyiset avo-ojat johtavat hulevesiä Vantaanjokeen laskevaan Rajaojaan. Kuninkaantammen alue on hulevesien hallintamien pilottialue, jonka erikoisteemana on hulevesien luonnonmukainen käsittely ja viivytys. Hulevesiä viivytetään korttelialueilla ennen niiden johtamista Helene Schjerfbeckin puiston hulevesialtisiin ja siitä edelleen Mätäjokeen. Myös asuinalueen katuviheralueilla on hulevesirakenteita.

Maiseman ja luonnon tavoitteet

- Jäljellä oleva luonto säilyy monimuotoisina ja kestää lisääntyvän käyttöpaineen.
- Liito-oravan ydinalueet ovat elinvoimaisina ja yhteydet muille ydinalueille ovat toimivia. Helene Schjerfbeckin puiston puustoisia alueita pitkin kulkee liito-oravien liikkumisreitti.
- Kattava ja opastettu reittiverkosto ehkäisee kulutusta säilyvillä metsäalueilla.
- Metsä- ja puustoisien verkoston säilyvät ydinmetsät ovat elinvoimaisia ja puustoiset yhteydet toimivia. Maankäytön muutosalueiden myötä syntyneiden uusien metsänreunojen kasvillisuus ovat monimuotoista ja -lajista.
- Puisto- ja katualueet ovat osa puustoista verkostoa.
- Niittyverkoston poikittaisyhteyksiä kehitetään mm. vahvistamalla askelkiviä Helene Schjerfbeckin puistossa.
- Vahvistetaan paikallista verkostoa muuttamalla puistoalueiden ruohovartista kasvillisuutta monimuotoisemmaksi, esim. puistonurmien ja katualueiden nurmien muuttaminen niityiksi ylläpidon keinoin (harvennetaan leikkuuväliä, kerätään niittojäte pois).
- Ylläpitää hulevesien käsittelyyn tehtyjä rakenteita ja alueita sekä seurata niiden toimintaa ja Mätäjokeen päätyvän huleveden laatua.

Kuva 4. Sienakujan päädyssä on aukiota rajaava pergola.

Reitistöt, kadut ja aukiot

Kuninkaantammen spiraalimainen katuverkosto koostuu kokoojakaduista ja asutokaduista, pihakaduista, katuaukioista ja kevyenliikenteen kaduista. Kuninkaantammi on suunniteltu jalankulkukaupungiksi. Asukaspysäköinti sijaitsee pääosin kortteleiden alle. Aluekeskuksesta on hyvät jalankulku- ja pyöräyhteydet ympäröiville virkistysalueille. Hämeenlinnanväylältä Kuninkaantammeen on suunnitella uusi liittymä, joka tulee parantamaan pyöräreittejä Malminkartanon ja Myyrmäen asemille, virkistysreittejä Mätäjokilaakson ja Keskuspuiston välillä sekä hiihtolatuverkostoa. Kuninkaantammen reitistöt on lähtökohtaisesti suunniteltu esteettömyyden perustason mukaisiksi.

Kuninkaantammenkierto on pääkokoojakatu ja puistokatu. Kuninkaantammen katutilat on pääosin kapeita ja katupuut keskittyvät alueen pääkokoojakadulle, Kuninkaantammenkierron puistokadulle, jossa katupuina on metsätammi ja metsä- ja punavaahtera. Taidemaalarin kadulla on katupuiksi istutettu birgitanpihlajaa ja sirotuomipihlajaa lyhyiksi riveiksi tai ryhmiksi.

Tavoitteet:

- Toimiva latuyhteys välillä Kuninkaantammi – Mätäjokilaakso.
- Kuninkaantammesta on toimivat jalankulku- ja pyöräily-yhteydet Mätäjokilaakson viheralueille ja Keskuspuistoon.

Kuva 5. Sinopeerikujan värikkäät kalusteet ovat katumiljöön kohokohtia.

Puistot ja kasvillisuus

Kuninkaantammen alueella puistojen pinta-ala on merkittävä. Alueen laajin puistoalue on alueen eteläosiin sijoittuva Helene Schjerfbeckin puisto, jonne ohjataan uuden asuinalueen hulevesiä. Puistossa on hulevesiaiheiden lisäksi pieni leikkipaikka sekä kattava reittiverkosto, kuten pyöräilyn pääreitti. Asuinalueita reunustaa pohjoisesta säilyneet metsäalueet, Maria Wiikin puisto ja Fanny Churbergin kallio sekä Kuninkaantammenpuisto. Aluekeskuksen puistoalueet ovat pienialaisia. Taidemaalarinpuistossa on oleskelua ja pieni viljelypalsta-alue. Avajaispuisto pääkokoojakadun varrelle sijoittunut läpikulku- ja oleskelupuisto. Alueella sijaitsee lisäksi kaksi isoa rakennettua puistoa. Vennynpuiston toiminnallisella puistoalueella sijaitsee nykyään monipuolinen leikkipaikka. Myöhemmin rakennettaviin puistonosiin tulee mm. oleskelualueita, lähiliikuntapaikka ja peliareena. Ellen Thesleffin puistosta on tulossa laaja oleskelupuisto, jonne sijoittuu myös viljelypalstoja, kuntoilupaikka sekä sijaitsevan Palettilammen rannalle uimaranta.

Alueen puistoille on tyypillistä monimuotoinen kasvillisuus. Vennynpuistoon on istutettu monilajisia ryhmiä ja Helene Schjerfbeckin puistoon on istutettu laajoja yksilajisia puuryhmiä ja erikoisuuksia yksittäispuiksi. Taidemaalarinpuistossa on säilytetty luontaisia mäntyjä sekä istutettu mäntyjä ja omenapuita.

Tavoitteet:

- Kuninkaantammen puustoiset puistoalueet reunustavat asuinalueita ja muodostavat sen ympärille vihreän kehän.
- Viheralueiden monipuoliset palvelut kuten leikki- ja liikuntatoiminnot keskittyvät rakennetuille puistoalueille Vennynpuistoon, Ellen Thesleffin puistoon ja Helene Schjerfbeckin puistoon. Selkeät toiminnalliset alueet ja reitistöt ohjaavat kulutusta metsäalueilta rakennetuille puistoalueille.
- Puisto- ja viheralueiden kasvillisuuden monilajisuuden sekä puustoisten alueiden vaaliminen.
- Puistojen ylläpidon taso vastaa viheralueiden kovaa käyttöpainetta.

Kuva 6. Helene Schjerfbeckin puiston hulevesiaihe ja värikäs silta.

Rakenteet, kalusteet, pintamateriaalit ja valaistus

Yleisten alueiden kalusteet ovat kaupunkikalusteohjeen mukaisia. Puistoissa ja katuaukioilla on lisäksi käytetty kalusteohjeesta poikkeavia kalusteita tai väritystä alueen oman identiteetin synnyttämiseksi. Puistokäytävien materiaalina on yleisesti kivituhka. Keskeisissä pienialaisissa puistoissa on käytetty myös noppakiveystä ja sirotepintausta. Leikkialueilla on käytetty turvasoraa, tekonurmea ja valettavaa turvaalustaa. Kadut ovat pääosin asfalttipintaisia, noppakivetettyjä katuaukioita ja pysäköintitaskuja lukuun ottamatta. Reunakivet ovat graniittisia.

Tavoitteet:

- Yleisten alueiden kalusteet, varusteet ja pintamateriaalit valitaan ja niitä ylläpidetään huomioiden alueen ominaispiirteet kokonaisuutena suunniteltuna asuinalueena.
- Julkisten ulkotilojen valaistuksessa luodaan käyttäjille turvallisia ja miellyttäviä reittejä ja toiminta-alueita. Erikoisvalaistusta käytetään harkiten, esimerkiksi keskeisillä alueilla Taidemaalarinpuistossa ja katuaukioilla.
- Alueella hyödynnetään älykästä valaistusta, esim. tärkeiden lepakko alueiden yhteydessä ja urheilupaikoilla.

Kuva 7. Vennynpuisto on suosittu lapsiperheiden kokoontumispaikka